

Draugai, skaitykit ir platinkit "Kovą"!

Politikos, Ekonomijos ir Literatūros Sanvaitinis Lankraštis

LEITUVIU SOCIJALISTU SANJUNGOS ORGANAS

Prekiuoja: metui \$2, pusmečiui \$1. Adresas: 1815 Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

Nr. 43. Philadelphia, Pa. 22 d. Spalio, [October] 1909 m. Met. V.

Ar ilgai muilis akis "Vadovai-politikieriai" ?

RODOSI, nieks taip juokingu nebuvo, kaip paskutiniiais metais amerikoniška politika, vedama per «republikoniškus palaidunus ir demokratiškus juokdarus». Tais žodžiais sucharakterizavo vienas iš senatorių šiandieninę Jungtinių Valstybių valdžią.

Ir ištikrųjų galima būtų gardžiai sau juoktis iš tos amerikoniškos valdžios, jeigu ne tas, kad pasekmės republikoniškų valdininkų palaidunystės ir demokratų—paikystės skaudžiai nepaliestų šios šalies dirbančiųjų minios, jeigu ne tas, kad ant mūsų kailio tie valdininkai daro sau bandymus.

Daug charakteristiškesnį pavyzdį tos kvailos amerikoniškos valstybinės politikos duoda prezidento Tafto padavadijimas, paduotas kongresui kas link pataisyti Jungtinių Valstybių konstitucijos, dėlėi perkeitimo ligšiolaikinės mokesčių sistemos, arba kitais žodžiais sakant, kad galima būtų įgyvendinti abelną pelno aptaksavimą.

Kas interesuojasi mūsų šalies politišku gyvenimu, tas jau žino apie tą sumanymą, idant korporacijos į valstybės išdą, mokėtu tam—tikrus nuo savo pelno mokesčius. Jau apie tai buvome «Kovoj» rašę, kad tas sumanymas, nors ir būtų įvykdytas, mums darbininkams iš to jokios naudos nėra, kad visas tas sumanymas nėra kuo kitu, kaip tik mūsų kapitalistiškos valdžios demagogiška gudrybe ar pastanga muilinti visuomenei akis, kadangi gerai yra žinoma, kad permainymas konstitucijos dabartinėse sąlygose yra negalimu. Kad per-

keisti kelis konstitucijos paragrafus reikia, kad su tuo sutiktų mažiausiai trisdešimis legislatūrom, bet apie tą sutikimą nė mąstyt negalima, žinant, kad kapitalistai tokių reformų visai negeidžia. Pagaliaus tą jau aiškiai parodė faktas, kad keleto valstybių įstatimdavystės tą sumanymą visai atmetė...

To sumanymo demagogijos biurumą parodė patsai sumanytojas prezidentas Taftas, kuris vienoje iš savo apvažiavimo prakalbų pasakė, kad priėmimas sumanymo, idant korporacijos l nuošimtį nuo savo pelno mokėtu į valstybės išdą, sulig jo (prez. Tafto) nuomonės yra pakaktina reforma, ir kad apart to jis tikisi (!) įvykimo reformos konstitucijoje... Kitais žodžiais tą prezidento Tafto mintį išreiškiant, išeina, kad jis, prezidentas Taftas, kuris energiška reikalavęs įvykdymo mokesčių nuo korporacijų pelno, dabar po «gudraus» tarfos sureformavimo apsimisljo ir pasiganėdino antru švinde liu kas link reformos apie korporacijų pelno aptaksavimo.

Kaip, minėjau, tas visas dalykas darbininkų klesai visai be vertės ir nerupi, ar korporacijos nuo savo ne uždirtbo pelno mokės nuošimčius į valstybės išdą, ar visai ne, nerupi tas, kas išplėtais visuomenės pinigais tarp savęs dalinasi, vien įdomu, kaip šiandien «republikonai» ir «demokratai» valdo ir mano, kad «akla» visuomenė nemato ir nesupranta to, ką jie savo gerovei daro.

Ir tegul tokį įstatymą kongresas su senetu įvykdytu, tai beabejo ir tą sunkinę kapitalizmo palaikytojai suverstu ant

BELAWSKIS
t. Philadelphia.
(AS SALIUNAS.

Lietuviški kvepenčiai cigaretai, geriausia deginė McHenry, Treiner ir kitų. Linksma vieta, geras patarimas, grina lietuviška kalba.

Telefonai:
Bell Kos. 16 14-A
Keltone East 42 23

S. F. BAJ
lietuviška Stainė
Ipbijos daly. Arkli
alandoj veselloms, ir
nis ir pasivadėjimams
t St., Phila, Pa.

Main 14-28
ward 2366 A.

IMB ŽINOMAS
LILIP ROVNO
PHILADELPHIA, Pa.
10 15 ryto. Nuo 2 iki 11 PM.
Nuo 6 iki 9 vakar.
Išėt rusiškai ir lenkiškai.

sprando beginklės darbininkiškos klesos. Darbininkiška visuomenė pasiliuosuoti gali nuo visokių priespaudų, išnaudojimų ir kapitalizmo prievartos, tik sykiu su apvaldymu įstatymdavystės ir kontroliavimu valdiškos mašinerijos. Tačiau visgi tas kapitalistiškos valdžios reformos sumanymas yra geru prirodymu, kad ramiuoju budu tokių svarbių uždavinių, kaip reformos konstitucijoj, negal įvykti. Klausimas konstitucijos patisymo, yra taip reikalingas, kaip ir suvaržymas kapitalistų sauvalės, vienok darbininkų klesos ramus laukimas tų reformų, darbininkų nereikalavimas, kad tos reformos būtų įvykdytos tiesioginiu, o ne sukybių keliu, vis kapitalistams leis viešpatauti ir nesubrendusia visuomenę laikyti. Politikoj turi but atmestas besitikėjimas ko—nors gero nuo kitų: reikia patiesms veikti, reikalauti, o ne maldauti, kovoti, o ne laukti ir žiūrėti rankas sudėjus, kaip viešpataujanti klesa palaidūniškai—juokdariškai šeiminkauja.

Jungtiniu Valstybių konstitucija, yra aktu perdėm reakcijnium. Jos reakcioniškomą kuogeriausiai parodo visokios teismo malversacijos. Viskas, kas yra reakcijnium, kas tik priešais liaudį ir progresą—yra konstitucijos apginama, bet kas skaudžiau paliečia valdančios klesos reikalus, kas varžo jos neapribuotą laisvę ir sauvalę, tą Jungtiniu Valstybių teismas, remdamasis konstitucijos įstatais pasmerkia.

Ir visuomenė žiuri į tą viską šaltai, rodos, nieko neišmananti, rodos, nieko nesuprantanti.

Labai teisingai seniau ir dabar pasakyta, kad monarchistiškoj Anglijoje lordai neturi taip įstatais apdraustos sauvalės, kaip Amerikoje piniguočiai, kur rėdo ir valdo ne tiesa, bet doleris. Anglijoje, pavyzdžiui, privilegiruoti lordai svarsto klausimą: ar priimti valstybės demokratišką biudžetą, ar atmesti jį. Čia gi Amerikoje privilegiruoti piniguočiai, niekad nė nemano tuom galvą sau laužyt, nes visuomenės visai nesiklausia, kas turi mokėti į valstybės išdą mokesčius ir už ką, o kas gi nereikalauja tuo rupintis.

Anglijoje, net arcireakcijnese sferose gyvuoja da persitikinimas, kad prieš liaudį, prieš jos reikalavimus negalima eiti, čia gi augštesnysis teismas kiekvienoje reakcijoje priešai sociališkas idėjas ir progresą, mato tik didvyristės kiltybę.

Anglijoje lordams nuolat grėšia pavojus, kad jie gal likt iš valdymo prašalin'ais, čia gi visuomenė sergsti savo konstituciją ir visados pasirengus drąsuolį ant pirmo geresnio stulpo pakarti, jeigu išdrįsų pasakyti, kad žvaigždėta ir juostuota vėluva, yra reakcionierių vėluva, o ne ženklų laisvosios nacijos.

Anglijoje darbininkų klesa susipratus ir daboja kiekvieną politišką žingsnį—čia gi žmonių savyvalda tik ant popierio gražiai skamba, bet tikrybėj plačioji visuomenė yra valdoma kapitalistų—politikierių.

Rods, visuomenė renkasi sau prezidentą ir kongresą. «Visuomenės atstovai», taip vadinami šiandien tie, kurie susiperka sau visuomenės balsus ir yra kapitalistų ir buržuazijos atstovais, nes tik tos dvi klesos ir vadinasi visuomene, o trečioji didžiausia klesa faktiškai neturi jakios reikšmės po išrinkimo kandidatų į valdiškas vietas;—tie išrinkti atstovai gal nutarti ir naudingus visai plačiajai visuomenei įstatus, bet

jie bus įstatais tik patol, pakol kapitalistų atstovas augštesniamjam teisme neapskelbė, kad įstatymdavystės nutarimas priešingas konstitucijai ir negal but realizuotas gyvenime. Štai kaip visuomenė gali pati savim valdytis Amerikoje.

Prieš Jungtinių Valstybių visuomenę stovi svarbus uždavinis: reakcijniai—biurokratišką valdškąją mašinę pakeist tikra žmonių progresyviška respublika! Reik atminti, kad Jungtinės Valstybės, nėra jau to žodžio reikšmėj—republika. Kapitalizmas čia yra despotiškausiaiu caru. Darbininkų klesa, kuri tik ir jaučia skaudžiausį to caro valdymą ant savo kailio, supranta, nors ir ne visa, kad taip ilgiau negali buti, kad reikia gelbėtis iš to padėjimo į kokį prolearijatas yra įstumtas. Mato tą sunkų uždavinį, jau čia, kad reikia ieškot kelio, kuriuo—ni būtų galima prašalint iš teismo, iš įstatymdavystės ir kongreso grąfterius ir kapitalistų beruus, o į visas valdiškas vietas pastatyti žmones sąžinškus, kuriem rūpės labas visuomenės ir žmonių darbininkų reikalai.

Bet žinoma, kad neprašalinus vągystės ir išnaudojimo priežasties, nekontroliuojant valdžios visuomenei, visgi blogas uebus prašalinta.

Kągi tada reikia daryti? Palaidunų respublikonų ar juokdarių demokratų pasitaisymo laukti, tai reiškia, kad visuomenė tamsi ir visai nemoka suprasti savo visuomeniško reikalų ir nežino ką reikia daryti, kad neleisti sauvaliai viešpatauti doleriui. Apstatyti valdiškas vietas kandidatais iš Nepriklausmingosios ar reformatorių partijos, kurią galima pavadint kapitalistiškai—buržuaziška partija, jokių reformų valstybės sutvarkyme nuo jų visuomenė veltui laukti ir tikėtis.

Politikoje, kaip sakiau, negalima tikėtis ar maldaut, vien spręst ir reikalaut.

Niekas geriau neparodo visuomenei tikro kelio kaip senųjų partijų valdininkavimo ir šeiminkavimo darbai ir netikri darbininkų vadovai—politikeiriai kai—kuriuos jų daug maž jau «Kovos» skaitytojams esame parodę: Ištikrųjų neapsirinkome, kad Amerikos darbininkai galiaus susipras, jog tuo keliu, kokiu juos vedė American Labor Federation vadovai panašūs S. Gompersui, eina tik į viduramžių vergiją, bet ne prie išsiliuosavimo.

Žinios jau praneša, kad tas Gompers, kuris buvo vadinas vienu iš prakilniausių darbininkų vadovų, kaip ir garsusis John Mitchell, ir sykiu yra nariais «American Civic Federation», prie kurios priklauso beveik visai Amerikos kapitalistai, tas pats Gompers jau užsitarnavo sau darbininkų panieką. Štai unijos jau kelia protestus prieš Gompers'o pasielgimus Europoje. Vienos iš tų protestuojančių unijų rezoliucija skamba:

«Chicago's Duonkepių unija Nr.2 apreiškia, kad Gompers neturėjo teisės pakelti balsą vardu visų organizuotų darbininkų Amerikoje ir Kanadoje, o jis tą padarė. Netiesa yra Gompers'o tvirtinimas Europos tarptautiškam darbininkų susivaziavime, kad Amerikos darbininkai nenori nieko bendro turėti su socializmu, kuris Amerikoje kaskart prielankesnj primimą randa tarp darbininkų. Klesų kovos idėja apima kas kart platesnes darbininkų minias...

«Trosk
vietijos i
tikta»...

Taip k
ia «Am. C
tiką. Tai
kios darbi
tikoj.

Darbin
ers dvimi
tūle reiki
kad prasi
kelio turi
visuomenė

Jeigu
keliu drau
tykles S. C
mai, ir Ta
aus carais
darbinink

jeiga tą p
alinosuos
konstituci
masos pra
las eiti, ta
mėdyma
ir lygybės
nės reikal

Kuo
ja,—musi
naujam s
kime jas
redytis ir
bulybės
Tad
juodų de
avo spir

J

PK

An

tional V
Chicago
prisutė

laikrašt:
Iš

tie į dar

«M
ir bent
ba judė
K
jų laiky

I

atstovas augštes-
vystės nutarimas
uotas gyvenime.
Amerikoj.

stovi svarbus už-
š mėsina pakeist
ik atminti, kad
šmėj-republika.
Darbininkų kle-
aldymą ant savo
giau negali būti,
prolearijatas yra
ad reikia išskot
š įstymdavya
us, o į visas val-
riem rupės labas

s ir išnaudojimo
nei, visgi blogas

republikonų at-
reiškia, kad vi-
o visuomeniškų
i sauvaiiai vieš-
s kandidatais iš-
s, kurią galima
jokių reformų
lauktų ir tikė-

tis ar maldaut,

o kelio kaip se-
io darbai ir ne-
uruios jų daug
ištikrųjų neap-
isipras, jog tuo
ration vadovai
vergią, bet ne

s buvo vadina-
ų, kaip ir gar-
ican Civic Fe-
merikos kapi-
larbininkų pa-
ompers'o pasi-
ių unijų rezo-

ia, kad Gom-
anizuotų dar-
Netiesa yra
arbininkų su-
nieko bendro
elankesnį pri-
šja apima kas

«Trokštame, idant Amerikos darbininkai sektų pavyzdį Vokietijos ir kitų Europos kraštų darbininkų ir vartotų tą pat taktiką»...

Taip kalba profesijonalinės darbininkų sąjungos ir išreškia «Am. Civic Feder.» vice-prezidentui Gompers'ui savo pnieką. Taigi tas apsiereiškimas parodo, kad organizuoti Amerikos darbininkai padeda suparst, koks jiems lieka kelias politiko.

Darbininkų supratimas, kad kapitalistų tarnas S. Gompers'as dvimilijoninę organizaciją įvedė į klaidingą kelią, turi didelę reikšmę mūsų politiškame gyvenime. Nėra abejonės kad prasidėjęs darbininkų judėjimas pakraipoj linkui tikro kelio turi gerą prospektą. Ir tik tuo keliu einant darbininkų visuomenė neapsivils.

Jeigu darbininkai pradeda suprasti, kad ramiuoju keliu keliu draugiško sugyvenimo su kapitalizmu, einant paskui rodykles S. Gompers'o, ištikimai tarnaujančio kapitalizmo sistemai, ir Tafto, besibičiuliuojančio ir besibučiuojančio su kruvinais carais ir depotais Diaz'ais, eidami paskui tokius vadovus darbininkai mauna savo sprandą į vergijos ir sauvalės jungą, jeigu tą pradeda suprasti, tai beabejo ateis laikas, kad jie pasiliuosuos iš po kapitalistiškų partijų valdžios, darančios iš konstitucijos ir teismo reakcijos bastilę. Jeigu, tos liaudies masos pradeda suprasti, kad tik keliu klesų kovos joms reikalingas eiti, tai ateis laikas, kad jos pilnai supras, kad draugijos surėdymas jau išgriautas ir reik jį subudavot naują ant tiesos ir lygybės pamatų. Ir tik ta reforma pilnai atsakys visuomenės reikalavimams.

Kuomet kapitalizmo sistema draugijos surėdymą griauja,—mūsų reikalautojų naujo surėdymo pareiga gaminti tam naujam surėdymui medegą. Švieskime liaudies minias, rengkime jas prie naujo surėdymo, kuomet jos turės pačios savimi rėdytis ir reikalauti, kad jas ne valdytų žmonijos laisvės ir tobulybės priešai.

Tad į darbą, draugai, nors audros siaučia aplink mus, už juodų debesų ateities saulė negali išnykti, vien tik praspinsti savo spindulius žmonijai!

J. B. S.

MARŠ, KRUTINE PRIEKYN!

PROFESIJONALINĖS MOTERŲ SĄJUNGOS KONVENCIJA.

Antroji Amerikos moterų profesijonaliųjų sąjungų (National Womens Trade Union League) konvencija, atsibuvusi Chicagoj rugsėjo paskutinėmis dienomis «Kovos» redakcijon prisuntė savo nutarimus, prašydama, kad jie būtų apskelbti laikraštyje.

Iš to atžvilgio, kad Amerikos moters pradeda organizuotis į darbininkiškas organizacijas ir pakelia kovą su obalsiu: «Marš, krutinę priekyn!», negalima tą prašymą atmesti ir bent trumpai reikia paminėti šį—tą iš to moterų veikimo arba judėjimo.

Konvencija daug skiriasi nuo tarpvalstijinių konferencijų laikytų Chicagoj, New York'e ir Boston'e 1907 metais.

Į šią konferenciją buvo užkvietos delegatės netik iš

Amerikos, bet ir iš Europos, kaip antai: Francijos, Vokietijos, Anglijos ir Italijos. Kas reiškia, kad moters darbininkės atmata Amerikos darbininkams p. S. Gompers'o siulomą taktiką ir vienijasi į tarptautišką darbininkų organizaciją. Užkvietimus priėmė Britanijos moterų profesijonaliųjų sąjungų lyga ir išdelegavo savo sekretorių miss Mary Macarthur; Vokietijos moters paskyrė į atstovus Werner Hegeman (moterį iš Monachijos) ir Verband Kaufmanischer Weblicher Angestellten organizacijos sekretorių Agnes Herman (merginė iš Berlyno).

Tos moterų organizacijų konvencijos dvasią, gerai įvaizdina moterų reikalavimai ir nutarimai.

Moters savo kalbose aiškiai darodė, kad joms būtina yra reikalinga organizacija, kad apsiginti nuo nežmoniško kapitalistų išnaudojimo. Darodė, kad Amerikos moteries darbės fabrikuose žudo meteriškėje protišką, morališką ir kunišką išsivystymą, kad jų padėjimas pasibaisėtinas.

Dr. Devine savo kalboje išrodė, kad moters Pittsburgo plieniniam distrikte, taip išnaudojamos, kad jų užd darbo alga pusiau mažesnė už algą neorganizuoto darbininko—vyro, toj pačioj dirbtuvėj, o tik vienu trečdaliu yra tos algos, kokią gauna organizuotas darbininkas.

Moterų konvencija pastatė reikalavimą, idant įstatymiškai būtų apribuota moterų darbo diena ir užtvirtinta «minimum» mokesčiai už darbą. Lygiai, reikalauja, idant valstybė užtikrintų kudiškiams priderantį išsivystymą ir išauklejimą per paliuosavimą moteries—darbininkės nuo debartinių pasibaisėtinių darbo sąlygų.

Konvencijos motto gal yra geriausiai išreikštu žodžiais William Morris, kurie skamba:

„On we march then, we, the workers, and the rumour that ye hear
Is the blended sound of triumph and deliverance drawing near;
For hope of every creature is the banner that we bear;
And the world is marching on!..“

Graziai ir iškilmengai tie žodžiai skamba ir lietuviškoj kalboj jų minties prasmę maž—daug galima išreikšti, šiais žodžiais: «Męs jau ateinam, męs darbininkai, ir tą gandą jūs girdit,—tai pergalės ir išsiliuosavimo artyn atplaukia misrų balsai; vilčia kiekvienam tvariniui, tai mūsų nešama vėluva ir einantis svietas priekyn».

Gražūs obalsiai, geri moterų lygos reikalavimai, tačiau visame tame nesimato, taip plataus reiškimio, kaip poeta optimistiškai pasakė, kad vilčia kiekvienam tvariniui yra jų iškelta vėluva. Beabejo galėtų būti vilčia kiekvieno žmogiško tvarinio išsiliuosavime vėluva, bet tik tikrai proletariška vėluva,—raudona socialistiška, nes tik ji teveda prie tikro išsiliuosavimo. Moterų profesijonaliųjų sąjungų lygos reikalavimai iš to atžvilgio, kad statomi vien iš ekonomiškos pusės, kad konvencija, matyt, pasiganėdina šiuo esančiu dragijos surėdymu, negal atnešt geistinių rezultatų ir apie jų įvykimą reikia abejoti, o galiausiai, tegul ir įvyktų įstatymiškas moterų darbo dienos ir algos sunormavimas, tai nereikia užmiršti, kad įstatus tur pildyt tik darbininkai, bet ne kapitalistai.

Labai teisingai pasakė savo referate Anglijos moterų organizacijos sekretorius pana Macarthur, kuri kalbėdama konferencijoje apie Anglijoje įvykdytą taip vadinamą «antisveating

low» parodė, kad Amerikos darbininkai toli atsilikę nuo Europos darbininkų. Toliaus kalbėdama, apie aprubežiovimą moterų darbo ir apie dec'zija teisėjo Tuthill, kuris nusprendė, kad aprubežiovimas moterų darbo dienos, yra priešingu Jung. Valstybių konstitucijai, pana Macarthur pasakė:

«Galiu jus užtikrint, kad teisias aprubežiuojančias moterų darbo dieną, Anglijoje mes turime, jau nuo 60 metų. Man, matosi, kad jūs čia Jungtinėse Valstybėse nepadaryte jokio progreso darbininkų apgyne per įstatymdavytes; tame atvejuje jūs atsilikote toli užpakalyje nuo visų Europos kraštų darbininkų».

Teisybę ji pasakė, bet konvencijoje neatsirado tokios ypatos, kuri būtų išaiškinus priežastis, dėl kurių įstatymdavytės Amerkoj, kala tik varžancius darbininkų klesą įstatus, o nerupinas jų apgyimu; kad idant įstatymdavytės rupintų si darbininkų gyvenimu, turi būti prašalinta iš tų įstatų kapitalistiški tarnai, o pasiūsti tikri žmonių darbininkų atstovai.

Tatai moterų lygos konvecija motomai visai pamiršo, nes kitaip būtų pastatę reikalavimą, idant ir moters pradėtų klesų kovą, nes tik tą gali išliuosuoti ir moterį ir kudikius iš baisaus kapitalizmo šimtakojo nagų.

Visai vienok moterų judėjimui nepriduoti reiškimio negalima. Reikia pasidžiaugti ir tuo, ką pas jas matome, kad ir jos susiprast pradeda, kad reikia kovos, kovos ir vienijimosi, kad gelbėtis iš to baisaus savo padėjimo. Kad kovos taktika neatsako išliuosavimo reikalavimams, kad tos kovos pakraipa negera, beabejo ir moters išvys teip greit, kaip greit Amerikos darb'nikai išvys, kad prof-sijonalinėms sąjungoms negalima nuverst sau nuo sprando to vergijos jungo, kokį uždejo ir kaskart labiau jį sunkina kapitalizmas.

TIKIU.

TIKIU, kad tos minios, pavergtų vargiuolių,

Nubus iš letargo sunkiųjų sapnų,

Prieš eiles durtuvų, kardų ir kanuolių

Stos minios drąsiųjų Liuosybės sūnų.

Tikiu, kad ateina pervartos tas laikas,

Gręsiantis pavojum valdonams, carams!

Kada kančių, skausmo persipildys saikas...

O, vargas tad vargas tyronams—žalčiams!

Tikiu, kad tyronai, budeliai, skriaudėjai

Atlygą už darbus užpeloytą gaus!

Prieš minias teisėjų niekšai—piktadėjai

Parpuolę malonės—atlydžio maldaus.

Liaudies amžių skausmo veidas sužavėtas,

Pergalės ir laisvės praspins spinduliais,

Truks plininiai pančiai, grius kalėjimas kietas,

Žmonijos krūtinė pris'pildys džiaugsmiais.

Džiaugkis tad senelė ir žilas seneli:

Gyvenimą baigti nereikės su krepšiais!

Džiaugkis jaunikaiti, mergelė, vaikeli:

Nenuodįsit savęs kasdien rūpesčiais!

Džiaugkis tada tėve, džiaugkis ir motyna!

Džiaugkitės vaikeliais, džiaugkitės darbais,

Linksmą ir laimingą jums jūsų šeimyną

Nuožmusis likimas ndraskys nagais!

Džiaugkis tas pasauli, džiaugkis tad žmonija!

Džiaugkis tad kiekviena tauta arba nacija,

Nes griuvo nelaisvė, priės paudos, vergija,

Užstoja kultūra ir civilizacija!...

Ir laurų vainikais kapai liks išpuošti

Tiems, kas dėlei laisvės baisioj kovoj krito,

Jų vardai didžioms žymėms bus išdrošti

Atminčiai gentkarčių ant kieto granito!

Tikiu, kad tos minios, pavergtų varguolių,

Nubus iš letargo siunkiųjų sapnų!

Prieš eiles durtuvų, kardų ir kanuolių

Stos minios drąsiųjų Liuosybės sūnų!

Aug. Baronas.

Pagal A. Bebel'į parašė Z. A.

Ateities Surėdymas.

(Pabaiga).

Amerikoje netik mokslas dykai išguldomas, bet taipogi knygos ir viskas, kas surišta su mokslu. Daugumoje mokyklų yra gimnastikos salės, pirtis, maudymo baseinai ir t.t. Socijalistiškas auklėjimo būdas bus dar geresnis: atsakantis mokslas ir auklėjimas tėsysis ligi tam amžiui, kurį visuomenė pripažįs už suaugimą. Po tam kiekvienas liuosai gali naudotis savo mokslo teisėmis. Visuomenė žinos, kad ji išauklėjo tikrą savo narį.

Nedorybė, biaučių pasilinksminimų pageidavimas, prie kurių taip linksta dabartiniai mokslėiviai, turės išnykti. Tas gi viskas dabar tik nuodija mūsų gyvenimą. Išnyks taipogi daug blogų mūsų fabrikos sistemos įtekmių. Vienok tas bus panaikinta ne uždraudimu. Mūsų dabartinė visuomenė serga taippat kaip gali sirgti atskiros ypatos. Dabartinis auklėjimas apkrėstas baisia liga. Kaimo mokykla gal skaitytis doriškos sveikatos paveizda, sulyginus ją su miesto gimnazija. Priežastį nesunku rasti. Augštesniuose sluogsnuose išnyko ko tai augštesnio pageidavimas. Jų tikslas—gyventi kuopnikiausia, linksmiausia, pasiekti prabungas su jų morališkom (doriškom) ir fiziškom pasekmėm. Prie tokių sąlygų ir atsakanti jaunuomenė užauga. Pasilinksmint, atsiduoti geiduliams—tai jų gyvenimo ir mokslo tikslas. Augštesnių luomų ir klesų dukters auklėjasi, kad tapti lėlėm, atsiduoti linksmybėms, kad galų galais visiškai gyvenimas nubostų.

Dabar žemesnių sluogsnų jie apšvietimą rūpinasi pažeminti. Proletarai gal dar likti per daug išmintingi ir perstoti vergais būti. Ko minia kvailėsnė, to lengviau ant jos viešpatauti. Dabartinio auklėjimo ir apšvietimo įrankiai—lazda ir tikėjimas, kantrybės ir paklusnybės mokina. Tie ką prasikals uždaro į kalėjimą ir mano, kad prasikaltimo priežastį jau sutrinė. Dabartinės visuomenės darbas tuom ir užsibaigia. Ateities visuomenėj kitaip bus. Nors ateityj priverstinas mokymas ir auklėjimas užsibaigia vaikui suaugus, bet visuomenė rūpysis taip dalykus sutvarkyti, kad toliau kiekvienas laisvai galėtų lavintis toj pakrapoj, kuri jam labiausia patinka. Kiekvienas sau išrinktą šaką, prie kurios patraukimą turės. Duona ir šilta vietelė nespirs. Tas gi prisidės, kad talentai ir genijai lengviau galės savo darbštumą parodyti.

Prie naujų auklėjimo ir lavinimo sąlygų atsiras ir nauji žmonės, kur—kas augštesnio proto už dabartinius. Tame ir bus nauja visuomenės spēka.

XVI.

Gyvenimo Visuomeniškumas.

Ateities gyvenimas vis labiau bus visuomenišku. Kur eina visuomenės išsiplėtojimas, jau dabar matom. Būtų darbai vis mažnasi: viena jų šaka paskui kitą liko visuomeniškom. Dideli bū-

referatams i
kaltėd visuo
skiams, skaity
gimnastik
muisia atsaky
sidiinti ligont
Prie naujo :
nes nel
pataikauti,
toju, ką baud
kurie neja
paskendė.

Kartu su se
literatura.
iška jau ne
ta litera
tos kovos ja
ką nori bū
penktos vis
Dabar yra
turos. Jos
nos už savo
vion jų atsir
pataikaut
Ateities lit
reikės bijotis
mūsų. Lais
gama apgal
tatyti.

Žmogaus ga
vėta su jo gy
gyventi, vi
taip sutvar
geriausiai
prie vieno
pageidavimai to
Atmainų re
tik tuomet
Ateityj žo
Nuo savo
jis galės t
kiekviet
jis jo grožį.
Senų, ligon
nomės pried
kūi užžiūrėtų
Tėvai savo
kiek dabar dė
Žmonės bu
gyvs prie gere
ta jį pasigeri
Dėl gyvenit
visi truksta
Valgiai i
Tankiai

ta referatams ir ginčams užims svarbią vietą, nes tankiai reikės apkalbėti visuomenės reikalus. Atsirasi dideli būtai valgymui, žaislams, skaitykloms, bibliotekoms, koncertams, teatrams, muzejams, gimnazijoms, pirtims ir t.t. Viskas bus taip sutvarkyta, kad geriausia atsakytų žmonių reikalams. Toliau reikės pagerinti ir patidinį ligonbučių, senių ir palieusių būtus, gydmimo namus.

Prie naujo surėdymo nieks nebijos slėpti savo sumanymų ir išradimų, nes nebijos, kad juos išjuoktų visuomenė. Niekam nereikės pataikauti, veidmainiauti, nusižeminti. Visuomenė nebus valdytojų, ką baudžia tuos, kurie jai nepatinka. Daug dabar yra tokių, kurie neįsijaučia, kaip jie dabar žemai nupuolę, kaip jie į purvą paskendę. Vis baimė savo pono kančiaus.

XVII.

Literatura.

Kartu su sociališko gyvenimo atmainom turės atsimainyti ir visa literatura. Išnyks taip juridiška, taip teologiška literatura. Juridiška jau nebus reikalinga, o teologiška niekam nerūpės. Išnyks ir ta literatura, ką surišta yra su kasdienine politiška kova. Nes tos kovos jau nebebus. Mokslas pakils, o tuom išnyks šunkšlai, ką nori būt moksliskais raštais. Jeigu dabar išnyktų keturias penktos visos literatūros, visuomenė nenukentėtų.

Dabar yra leidžiama daugybė kenksmingos ir biauros literatūros. Jos užduotis apgavinėti tamsuolius, atitraukti juos nuo kovos už savo teises, pajungti juos. Visi šie šunkšlai išnyks. Vieton jų atsirasi rimti moksliskai raštai. Rašytojams nerūpės kitiems pataikauti, nereikės savo sąžinės parduoti.

Ateities literaturoj viešpataus kuoplačiausia pažiuų laisvė, nereikės bijotis ne valdančios visuomenės išjuokimo, ne valdonų bausmių. Laisvas mokslas pastumės žmonijos išsilavinimą, padės jai gamta apgalėti, visas gamtos puslaptis susekti, nuo prietarų atsikratyti.

XVIII.

Viskas Turi Atsimainyti.

Žmogaus gamtoj yra paslėptas reikalingumas, kad viskas, kas surišta su jo gyvenimu, mainytųsi, lavintųsi. Žmogus vis nori geriau gyventi, vis nori būti tarp patogesnių sąlygų. Viskas turi būti taip sutvarkyta, kad išdirbimo ir mioties išsiplėtojimas vis eitų geriaisiais keliais. Augalas uždarytas tamsioj vietoj traukia nors prie vieno spindulio šviesos. Taip pat ir žmogus. Žmogaus pageidavimai turi būt išmintingai sutvarkyti.

Atmainų reikalavimas neprieštaraus naujai tvarkai, priešingai, tik tuomet galima bus priguliničiai pasinaudoti savo panorėjimu. Ateityj žmogus galės suvartoti ir naudotis didesniu įvairumu. Nuo savo panorėjimų jis sutrumpės arba pratęs darbo laiką. Darbą jis galės taip sutvarkyti, kad jis jam būtų ko maloniausias. Svetas kiekvienam bus platus ir visi turės galę pažinti svetimas šalis ir jo grožį.

Senių, ligonių, palieusių prižiūrėjimas bus ne labdarystė, bet visnomės priederme. Kiekvienam rūpės, kad ir jį gerai atėjus laikui užžiūrėtų, užtai kiekvienam neateis į galvą jų skriausti.

Tėvai savo vaikams turtų nepalikis, nes jie nebus reikalingi. O kiek dabar dėl tų dalykų kyla vaidų, nesusiipratimų?...

Žmonės bus fiziškai sveikesni ir morališkai augštesni. Jie gyves prie geresnių sąlygų, valgys geresnius valgius; tuom sveikata jų pasigeris, žmogaus amžius vidutiniškai pakils.

Dėl gyvenimo reikia pirmučiausia valgio. Dabar daugumai jo visai trūksta. Kiti, ką turi kiek reikia, valgo nesveikus valgius. Valgiai nūšvariai pagaminti ir tankiai iš neatsakančios medegos. Taikiai žmonės valgo stačiai nuodus. Perdaug mėsos

valgyti nesveika, bet ir be jos dabar apsieiti negalima. Reikia žinoti kiek ko valgyti. Tuo pasirūpys ateities higienistai. Ateityj valgius gamys kuosveikiausius, kuoreikalingiausius. Mokslas tame padės, o labiausia bus reikalinga chemija. O gal tolimoj ateityj visą valgi gamįs ne virtuvėse, bet chemiškose laboratorijose.

Išnyks savos virtuvėlės, ir moterims pasiliks daug liuso laiko geresniems darbams. Žmonai jau nereikės būti savo vyro tarnaitė. Jau ir dabar dideliuose miestuose daug yr tokių, ką pas save neverda: jie eina į valgyklas.

Namų darbai sumažės, nes namuose bus taip sutvarkyta, kas būtus galima bus nuvalyti praščiausiu būdu. Panašūs namai jau randasi Jungtinėse Valstybėse, o išdalies ir Europoj (Ziurichas ir kiti). Tarnaičių už tai neberekės.

«Be tarnaitės—nėr kultūros!» rekia von-Treitschke. Taip dabar rekia buržujus. Vergų gi savininkas rekė: «be vergų ne bus kultūros». Ir rodosi, kad, anot jų, taip senovės vergai, taip dabartinės tarnaitės tai kultūros nešiotojai. E. Richter gi aimanuoja: kas jam batus valys? Kas gi valo batus devinioms dešimtoms (o gal ir dar daugiau) visų žmonių? Nėr ko aimanuoti, jau atsirado mašinos, ką batus valo. Jeigu «sociališkos imperijos kancelorius» atsisakys pats sau batus valyti, tai socializmas negrius, kaip buržuazija nurodo, nes panašių baidyklų ateityj nebebus.

Visas mūsų gyvenimas atsimainys ir turės atsimainyti, o išdalies jau mainosi. Dabar gali būti tik dienos klausimai: kada tas viskas bus? Kad įvyks socializmas, kuris leis visiems be skirtumo dalyvauti ir naudotis jo neišpasakytai ir įvairiais turtais, kuris nežinos nė vergystės, nė išnaudojimo, kuris bus tikro rojumo ant žemės, apie kurį ir nesvajoja daugumas svajotojų? Socializmas nėr utopija (svajonė), nes moksliskai darodys, kad ši tvarka turi griuti ir vieton jos atsirasti naujas surėdymas, ateities surėdymas.

SANJUNGOS REIKALAI.

LSS Sekretoriaus pranešimai.

36. Su šiuo numeriu pasibaigia svarstimo laikas dėl S-gos V susivažiavimo protokolo (žr. «K.» N40 psl. 631.), taigi «Kovoje» nebetilps jokios nuomonės.

37. V. K-tui pasiūstas Centro Sekretoriaus įnešimai apie įvykdymą S-je Organizatyviškai Apšvietos darbą.

Lig. Centro Sekr. Aug. Purvis.

Kuopų Sekretorių Atydai.

Sekančių žemiau paminėtų kuopų sekretoriai teiks kuonogreičiausia priduoti savo antrašus, kaip tai: 10, 24, 39, 41, 47, 66, 76, 82, 92, 96, 97, 99 ir 102-ros.

Antrašai yra būtina reikalingi dėl susinešimo su tomis kuopomis svarbiuose S-gos reikaluose, todėl pasiskubinkite su prišintimu.

Lig. Centro Sekr. Aug. Purvis.

Jie Protestuoja!..

Ant neseniai tilpusio Veik. Kom. nutarimo apie dr. A. A. Graičiuną, jau dvi kuopos «protestuoja!» Viena iš jų jau apskelbė viešai savo «protestą» (žr. «Kovos» N40 š. m.)

O tempora! o mores! Ko tik dar nereikės pamatyti!...

52 kuopa sako: «kad Veik. K-to nutarimas išbraukti dr. Graičiuną iš S-gos nebuvo paremtas ganetinai faktais, liudijaučiais, kad jis būtų prasikaltęs esant jau Sąjungoje...»

Teip, protestuokite! Juk gal kada nors prisieis ir kokį šnipą

prašalinti (jeigu tokis atsiras), tada jam bus medega atsiremti prieš metejus: «aš esant Sąjungoje neprasikaltau! Už kągi mane prašalinate!...»

Hmm... piemusi «kuopa sutiko su jo praeičia, t. y. jo praeities darbais...» *Ak iliuzija!*...

Turiu pasakyti, kad minėta «kuopa» tik tad pradėjo teirautis apie jo «praeities darbus», kada pamatė, kad Veik. Komitetas prašalino «draugą» Graičiuną.

Paduodu čia trumpą ištrauką iš minėtos kuopos (4 kp. LSS) mitingo, kuris atsibuvo 26 Rugsėjo, 09.

Štai ji:

Užėjus klausimui apie Graičiuną, vienas minėtos kuopos narys atsikeleš pasakė: «kas čia per Veikiamasis Komitetas, kuris galėjo prašalinti daktarą Graičiuną?... Ne! Mūsų tarpe yra išdavikas!... Aš įnešu, kad kuopa išrinktų komisiją ir pareikalautų iš Veikiamąjo Komiteto išdaviko vardą. Tada mes jį išmesime iš kuopos! kad jau mestis, tai mestis...»

Antrasis atsikėlė trumpais sumaišytais sakiniais pasakė: «...ir kaipgi jie galėjo prašalinti Graičiuną! Juk jis prisiekė, kad jis socialistas... A! draugai, kurgi jo «prisieka»? Juk jis žadėjo į «Kovą» pasiusti?... Teip draugai, aš protestuju!». Silpnu balsu užbaigdamas:—Jis prisiekė, kad jis socialistas, draugas...»

Aš matydamas, kad minėti užtarėjai nežinodami dalyko šūkaija—atsistojęs paprašiau suteikti ir man žodį. Man, kaippo netos kuopos nariui liko suteiktas patariamasis balsas. Tada aš užklausu kuopos draugų: ar jie žino dr. Graičiuno praeitį? Nieko, nieko neatsakė. Matyt ar drovėjosi ar nežinojo... Tada trumpai paminėjau jo skietrijimus «Lietuvoje». Vienas ir tarpo pertraukdamas mane šuktelėjo: «Jis prisiekė! Jo prisieka!» Aš pasakiau, kad «prisieka» nieko bendro neturi su viešu darbu. Dr. Graičiunas viešai apskelbė LSDP plešikais, t. y. Kupiškio krasos išplėtojais. Ir vėl vienas iš tarpo šuktelėjo: «Ir tu negeresnis! Kuopos knygas paėmiai ir neatiduodi...» (Mat 4 kuopa turi knygyną ir duoda nariams Chicagos kuopų veltu skaityti, pašaliniamis gi užkauciją. Taipgi aš turiu kelias knygutes pasiėmęs, tik nepasilaikymui, bet skaitymui). Matydamas min'to nario «etiką» nieko jam neatsakiau, bet tęsiau savo kalbą toliau: Todėl, jeigu jis «prisiekė», ar atšaukė savo šmeižimus ir «Lietuvoje?»

Tada pirmsėdis to susirinkimo atsikeleš pasakė, kad jis esąs kupiškielis ir «viską žinaš». Pradėjo kalbėti. Bet... iš kur absoliutiškai nieko nebuvo galima suprasti. Vienu žodžiu pasakė, kad tai Social-Demokratų «darbas», kitu—kad daugiau buvę nepriuginčių, kaip organizacijos narių, trečiu—kad tik keli ar vienas (jis nepamenąs gerai). Ir daug tam panašiai. Persitikrinęs, kad ir minėtas kupiškielis tiek nežino—paklausiau ar visi iš jūsų skaitote «Kovą»? Tyla. Jeigu gi skaitote, tai turėjote matyti iš Kupiškio organizacijos pranešimą («Kovcs» NN28-29 š. m.). Bet pasakius tą prasidėjo triukšmas. Graičiuno užtarėjai pradėjo visa gerkle šaukti, kad «reikia sujieškoti išdaviką, kuris drįso kuopos vardu išduoti Graičiuną, ir prašalinti jį!...» Ir už tai, kad jis teisybę pranešė...

Gailėdamas brangaus laiko ir nenorėdamas įkaitinti jau taip «užsidegusį kraują» Veikiamąjo Komiteto oponentų—*nutilau*.

Liko išrinktas kom. dėl gaudymo «išdaviko», kuris drįso taip «prasižengti»—. Vienok, kada ėjo balsavimas ar rinkti komitetą ir, —*tada buvo balsuojama ne slaptu balsavimu*, o tik: «Petrai už ką tu?...» Antra: net keista, 8 nariai susirinkime ir svarsto apie panašius reikalus, kur reikia buti *neatbutinai bent dviems trečdaliams*. Juk 4-ta kuopa, jei neklystu, turi apie 40 narių, jei tik nedaugiau. Bet... Jeigu būtų buvę visi nariai—nebūtų reksnių planai įvykę: reikia juk pasinaudoti prog...

Čia aišku mums, taipgi bus aišku ir 52 kuopai, kad tai darbas kelių reksnių, prisidengusių kuopos vardu.

Ar tik čia nėra «veikiama» po įtekme mūsų «idėališkųjų radikalų» kurie socialisto vardu prisidengę tik dėl savo ambicijos?

Jeigu taip dalykai eis ir toliau ir jeigu reik turėti reikalus mūsų Sąjungoje su tokiomis ypatomis k. a. Graičiunas etc.—*aš busiu pirminis, kuris išstosiu iš Sąjungos!* Man nesmagu būtų «liudėti» po viena «šluota», dargi su jos («šliuotos») autoriumi.

6. X. 09

S. Strazdas.

PASTABA. Gynimas Dr. Graičiuno, kuris be tikrų faktų social-demokratiją plešikų gauja išvadino, reiškia bauriai diskreditavo ją savo bauriais šmeižimai svisuomenės akįse, žinant, kad tų šmeižimų jokia «prisieka» Dr. Graičiunas viešai neatšaukė—atkartoju, tas ginimas, tas sutikimas su jo praeičia—reiškia prisidėjimą prie tokio šmeižimo ir tokio diskreditavimo socialistų, prie kurių priklauso ir 52-ros LSS kuopos. Reiškia tie protestuotojai, jeigu tikrai yra socialistais, Dr. Graičiuno purvus mestus sykiu ir ant jų nuo savęs nenori nuvalyti, bet juos prisima. Prisima viską, kuo tik juos ir visus kitus socialdemokratų išvadino ir visuomenės akįse padarė Dr. Graičiuno šmeižimai. Ką reiškia tokias draugų Dr. Graičiuno apginimas ir reikalavimas, kad socialistų šmeižikas būtų vadinamas jų «draugu», protestuotojai lai pamąsto—jeigu tik moka rimčiau į dalyką įsigilinti—o beabėjo pamatys, kokiais jie savo protestu prieš išskyrimą Dr. Graičiuno iš sąjungos liepia visuomenei save vadinti!

Ne! kol Dr. Graičiunas viešai neatšauks to, ką yra visuomenei, kaipo socialistų šmeižikas apskelbęs, patol negali jis būti socialistų draugu. Jeigu protestuotojai nesijaučia, kad protestuodami padarė didelę klaidą, kad jų pasielgimas yra nesuomenės pasekme, atkartoju—jie sutinka būti tais «purvinais», prie kurių ir juos defamatorius priskaitė. Jeigu gi protestas reiškia tik norą vaidų kelimo sąjungoje, sąjungiečiai turi atkreipti į tai savo atydą. Ar šiaip ar taip protestas ne vietoj! Turi būti arba atšauktas, arba atmetas. Lai kas tuo nesišlykšti, gal užmestus purvus priimti, bet kas žino, kad tie purvai yra tik bauria kaluminacija, tikiuosi nesutiks su Dr. Graičiuno praeičia patol, pakol jis savo viešų darbų viešai neatšauks.

Red.

NĖRA KO LAUKTI.

Draugai, Darbinininkai ir Darbininkės! Nėra mums ko laukti. Nieks nieko mums neduos iš dievo malonės, tik patys turime sau buvį tverti.

Kiekvieno iš mūsų priderystė. stoti į eiles kovotojų, kad savo pečiais, savo rankomis ir savo galvomis, kuo sutvėrime stebuklus pasaulio, sutverti sau ir visai žmonijai laimingą ateitį.

Taigi čia vien tik susipratimo reikia! Tik to, nes viską kitą kas yra reikalinga, kad šandiednenį baurių ir netikusį serėdymą permaintyti, mes turime, vien tik susipratimo mums stoka, vien stoka žinojimo, kad ne mūsų valdonai viską sutvėria, bet tik darbininkai savo rankomis, savo spēkomis ir savo protu.

Bet to žinojimo, kaip sakiau mums truksta, taigi stengkimės patirti, stengkimės suprasti ir nesusipratusiems aiškinti.

Kiekvieno daugiau susipratusio darbininko ir darbininkės priderystė yra aiškinti nelemtą draugijos surėdymą, aiškinti priežastis skurdo ir išnaudojimo, aiškinti, kaip tą viską galima prašalinti.

Jeigu šandien kiekvienas iš mūsų pasipiktiname, mums pasakotais ponų darbais, baudžiamos laikais, tai ištikrųjų užsimiš'ame, kad mes daug sunkesnį kapitalizmo vergijoje gyvename, negu, kad mūsų tėvai baudžiamos laikuose.

urėti reikalus mų-
etc.—*as busiu pir-*
ų «liudėti» po vie-

S. Strazdas.
e tikrų faktų so-
biauriai diskredi-
tise, žinant, kad
ai neatšaukė—at-
ia—reiškia pris-
reditavimo soci-
pos. Reiškia tie
šraičiuo purvus
bet juos prisima.
Idemokratas išva-
o šmeižimai. Ka
ir reikalavimas,
augu, protestuo-
alyką įsigilinti—o
š išskyrimą D r-
nti!

ą yra visuomenė,
i jis būti socialis-
protestuodami pa-
omonės pasekme,
kokių ir juos de-
tik norą vaidi
i savo atyda. Ar
a atšauktas, ar
purvus prisimti,
minacija, tikiosi
jis savo viešų dar-

Red.

Nėra mums ko
malonės, tik pa-

es kovotojų, kad
s, kuo sutvėrime
ijai laimingą at-

Gik to, nes viską
iaurų ir netikusį
isipratimo mums
onai viską sutvė-
) spēkomis ir sa-

ksta, taigi steng-
ratuosiems aiškin-

inko ir darbinin-
s surėdymą, aiš-
ti, kaip tą viską

iktiname, mums
tai ištikrųjų už-
talizmo vergijoje
laikuose.

Tą atjaučiame kiekvienas, bet nesuprantame, kodėl tu-
rime pusbadžiai gyventi, kodėl turime būti be darbo, nors to-
nuo mūsų reikalauja milijonai žmonių ir męs patįs, kad už-
laikyti savo gyvenimą, nes nematome to savo baisaus pono,
kuris liepia milijonams žmonių badauti, nesuprantame, kas
yra priežastis mūsų skurdo ir bedarbių.

Ir tie nelaimingieji skurdžiai, nežinodami ką turi daryti,
bado verčiami siulo tam pačiam kapitalistui, kuris suvalęs
visus darbininko sunkiausio darbo vaisius, sotas ir laimingas
yra atėmęs darbą ir sykiu pragyvenimą, eina ir siulo savo spē-
kas už menkiausią užmokestį, įsiperka į darbo vietą, kad ir
už skolintus pinigus, kad tik galima būtų apsiginti nuo bai-
saus bado. Taigi da ir iš teip jau apkarpintos algos da kapi-
talistui pusę atiduoda. Ir vis tai nesusipratimo pasekmės!

Kągi tada reik daryti? Kaip apsiginti nuo biurių
skriaudėjų ir siaubuntų?

Nelengva! To priešo neprašajsi kitokiu budu, kaip tik
apšvietimu ir prisidėjimu prie tų, kurie supranta, kas yra
tuo žmonijos engėju ir kaip jį prašalint.

Prieša, kuris skandina milijonus skurdo ir nelaimių be-
dugneje—yra kapitalizmas. Kapitalizmo pusėje stovi vald-
žia, kunigija, kariumenė ir buržuazija. Galybė jų didelė,
nes darbininkų milijonai jiems tą galybę suteikia, nes darbi-
ninkų milijonai nepažįsta tikro savo priešo; nes darbininkų
milijonai patįs badaudami ir skurdami užlaiko savo triusų
valdžią, policija, karumenę, kunigija ir dykduonius, kad juos
valdytų, žudytų, temdintų ir išnaudotų. Baisūs nesusiprati-
mo darbai!

Delto, draugai ir darugės, nėra ko mums laukti. Kiek-
vienas iš mūsų, kuris supranta tikrą priežastį savo gyvenimo
sunkumo, privalome stengtis aiškinti ir tiems, kurių nesusi-
pratimo vaisiai yra pasibaisėt nais ir blėdingais yra žmonijai.
Turime sukrusti ir ir pradėti darbuotis išvien, kad platiinti
klesų susipratimą ir šviestis patiems.

Prgulėjimas prie L. S. Sąjungos ir neveikiant nieko plė-
tojimui socializmo da neišpildo to, ko nuo mūsų reikalauja
užduotis. Turime veikti, veikti, kaip kas išgali, kad platiinti
tarpe nesusipratusių darbininkų susipratimą ir organizuoti
juos į vieną darbininkšką susivienijimą, be kurio neišsigelbė-
sime iš šiandieninio padėjimo. Taigi draugai darban!

Karolius Marksas pasakė: «Darbininkų klesos išsilinosa-
vimas, turi but darbu pačios darbininkų klesos». Taigi męs
patįs darbininkai turime ir veikti, kad iškovot sau išsiliuosa-
vimą.

Bet kuogi kitu škovosime, jeigu ne susipratimu—ap-
švietimu! Teip, tai vienatinis mūsų ginklas. Tą tai ginklą
ir turime daryti kuotvičiausiu ir aštriausiu. Turime kiekvie-
nas stiprinti sąjungą naujų uarių prikalbinimais ir skleisti tarp
jų apšvietą, darydami savo organą «Kovą» tvirtesniu ir gere-
niu, nukreipiant link jo visas savo darbavimosi spēkas, nes tai
mūsų ginklas, mūsų mokykla, mūsų vadovas!

Didelę nuokriadą daro visai sąjungai, o net visam pro-
letariatui tas, kuris nesirūpina atsisteiti ir užvelka savo prie-
dermes link finansiško palaikymo «Kovos», be kurios sąjunga
panaši būtų žmogui be sielos.

Taigi, kurie esame daugiau susipratę, butinai turime pri-
sidėti savo darbu prie lavinimo ir švietimo mažiau susipratu-
sių ir visai nesusipratusių, kad visi liktume tikrais socialis-
tais ir visi sykiu laikui atėjus galėtume ponams—kapitalistams
pasakyti: «Nuo šios dienos visi darbo įrankiai, visi gamtos
turtai ir išdirbystė, priguli visuomenei!

Tas laikas artinasi, taigi priskubinkime jo atėjimą ir ne-
laukime rankas susidėję!

J. M. Jasulevičius.

GINKLAS, KURIO NEAPVEIKIA KANUOLĖS.

KO MUMS REIKIA, KAD PASAULIS STOTŲ Į KITAS GYVENIMO VĖŽES.

Kad į tuos klausimus atsakyti galima pavartoti vieną vieną
žodį—«Susipratimas...» Ištikrųjų tuo vienu žodžiu, jeigu jo reiš-
kimą suprasime, duodame taip platų atsakymą, kad juo galima
didžiausius toms knygų prirašyti. Tik vien susipratimo reikia,
kad viso pasaulio kraugeriam valdonams tart: «Eikite šią ir žudykite
mums kardais ir kanuolėms, kurie sukrauti guli jums po ko-
jų...» Tik vien susipratimo reikia, kad suprasti ir žinoti savo ir
viso pasaulio darbininkų, kaip žmonijos didžiumos, reikalus; tik
vien susipratimo reikia, kad suprasti, jog esame žmonės ir niekuo-
mi ne žemesni už tuos, kuriems atiduodame savo spēkas, kad su
pagelba tų mūsų spēkų jie galėtų mus žudyti kartuvėmis ir šautu-
vais; tik vien susipratimo reikia, kad paduoti sau draugiškas ran-
kas ir savo sandaros galybe sudrebtin sostus valdonų!

Taip tik vieno susipratimo reikia, idant pasaulio gyvenimą
pastatyt vienu momentu į kitas vėžes.

Ir kad sakome, jog esame pilnai susipratę, o, kaip labai kly-
tame! Istikrųjų vargiai atsiras tarpe mūsų bent vienas, kuris pa-
taikytų pilnai išaiškint platumą reikšmės žodžio *susipratimas*. Jei-
gu męs jį suprantame tai labai mažai.

Idant jį plačiau, geriau, nuodugniau suprasti—reikalinga švie-
timasis. Be to jokių būdu męs negalėsime suprasti.

Tačiaus negali mums užmesti to, kad nepradedam susiprasti.
Pradedam! Ir tai jau matomi gyvi faktai. Pradedam suprasti sa-
vo reikalus—pradedam suprasti, kad viso pasaulio darbininkų san-
dara (solidariškumas)—tai yra galybė, prieš kurią dreba tyronai!
prieš kurią lenkiasi sostai!

Ištikro su neapsakomu džiaugsmo jausmu šiandien kalbų tuos
žodžius, kad ir męs supratę svarbumą darbininkiško solidarizmo,
atitraukę nuo savo burnos skanesnį duonos kąsnį, skubinamės pa-
duoti badaujančiams savo broliams, Švedijos darbininkams, kuriuos
tyronai stengiasi bado baisenybėmis priversti nešt sunkų priespa-
dos jungą.

Kaipgi brangi ir miela yra ta auka, kad ji yra nuo tų, kurie
priima dalį bado kančių nuo badaujančių savo brolių—darbininkų,
kad sumažinti aniems tas davo baisenybes, kad parodyti tyronams,
jog pasaulio proletarijatas savo dvasia ir širdžia susivienijęs ir savo
eilėmis apjuosia pasaulį.

Ir męs lietuviai—darbininkai neatsilikome užpakalyje kitų su-
pratime darbininkiško solidarizmo reikalo, ir męs aktyviškai
stojame į eiles kovojančių.

Sakau, atitraukę nuo savo burnos skanesnį duonos kąsnelį iki
šiol jau suankavome Švedijos karžygiams \$44 35. Ta auka kapi-
talistiškam sviete nieko nereikia, bet darbininkiškam sviete labai
labai daug. Ji parodo kapitalistams—tyronams, kad eilės darbi-
ninkiška sandara rišamos vis didinasi, ji parodo, kad ir užmiršto-
sios valstybių sviete tautos darbininkai pradeda suprasti, kas žmo-
nijai yra reikalingu, kad išnyktų iš jos tarpo žmogžudžiai, valdo

nai-tyronai, badavimas, ašaras, kraujas, priespaudos ir vergija, o pražydytų jai laisvė, lygybė ir laimė.

Ir matome čia, kad tik mažas, mažas susipratimo spindulėlis leidžia mums atlikti taip didžius darbus, prieš kuriuos dreba pasaulio valdonai apsistatę kanuolėmis.

Ir jeigu pas mus visus būtų dar platesnis susipratimas, ar ilgai tad tyronai ant mūsų viešpatautų?

Tobulinkime ir platininkime tą savo susipratimą, nežiūrėdami ar kiti tą daro. Nesiteisinkime, kad mūsų susipratimas «nieko nepadarys», nes taip kalbėdami mes nesuprantame da, kad tie «ki. ti» veikia taipgi savo susipratimui, o minios tamsių prislėgtų matydami mūsų susipratimo darbus veik paseks.

Švieskimės ir švieskime, kad galėtume suprasti, kas mums yra reikalinga.

Švieskimės, nes tik apšvietimas veda prie susipratimo visus, kurie savo doros da nesudė šio surėdymo puvėsiose. Tik per apšvietą į susipratimą, o per susipratimą į laisvę galime pereiti.

Be apšvietimo nėra susipaatinimo, be susipratimo nėra išsiliuosavimo.

Bet negalima čia da neatkartot to, kas viename iš «Kovos» nu merių pasakytą: »Be laisvos myteries nėra laisvo vyro».

Susiprantat vienai žmonijos pusei, negali likt nesusipratime kita pusė—t. y. moteris.

Jeigu mes, vyrai, pradėdame susiprast ir suprast žmonijos reikalus, privalome suprast ir tai, kad kaip darbininkiškas solidariskumas, taip-pat labai yra reikalingas mums moterų-motinių susipratimas.

Ir joms reik apšvietos, kuri jas vestų prie susipratimo.

Tą reikalą labai maža dalis iš mūsų suprato. Supraskime jį, nes jo svarbumas milžiniškas.

Supratę jį pagaminome moterei veikalą «Moteris ir Socijalizmas». Kitos tautos tą veikalą seniai savo kalbose skaito ir susipratimą platina. Pas mus rankraštis guli pagamintas spaudon, bet negalime jo atspausdinti, nes mes visi nesuprantame jo reikalingumo.

Jeigu aš užklauskčiau jūsų, draugai, kurie esate aukavę Švedijos streikierių pašelpai, ar jaučiatės nusiskriaudę, tai ištikrųjų galiu tvirtinti, kad kiekvienas su kokiu tai džiausmo jausmu pasakytumėte: «Ne, aš jaučiuos užsiganėdinęs, kad išpildžiau savo pareigą, kurios nuo manęs reikalauja žmonijos išsiliuosavimas». Ir aš į tai tvirtai tykiu, kad nekitoki atsakymą jaučiatė savyje.

Tat suprantat pareigas link žmonijos išsiliuosavimo reikalo, kodėl nesistengame atlikt tas savo pareigas link reikalo švietimo moterų ir savęs, link išleidimo veikalą «Moteris ir Socijalizmas»?

Tam tikslui yra suskolinata ir suaukauta jau \$170.22. Da yra surinktų pinigų ir pas tulus draugus, kurie beabėjo nesivėluos su pridavimu. Rankraštis nuo vertėjo nupirktas, ir da atlieka keli desėtkai dolerių. Argi apie du tūkstančiai žmonių, jeigu pas visus būtų susipratimas ir supratimas savų reikalų neįstengtume bendroms savo spēkoms išleist tą knygą? Juk jos išleidimui lėšos yra renkamos prenumeratos keliu, o vienok labai mažai iki šiol turime tų prenumeratorių.

Susipraskim, sukruskim. Išpildykim pareigas, kurių išpildymas suteikia trokštančiam žmoniui išsiliuosavimo mielą užsiganėdinimą.

J. B. S.

Trustai yra geru daiktu tiems, kurie yra jų sansavininkais. Taigi visuomenė privalo trustus padaryti savais.

Socijalistų reikalavimu yra, kad išdirbystę valdytų ne nos pelno, bet visufomenės reikalai.

Kapitalistiškam surėdymui, patįs kapitalistai kapo duobę kasa.

MUSU KALENDORIUS.

(Pirmoji skaitlinė yra senojo skaičiaus, antroji — naujojo.)

Spalių Mėnuo.

20-2—1901m. Austrijos social-demokratų susivažiavimas Vienoj.

21-3—1901m. Palaido'as garsus vokiečių social-demokratas Shoenlank Leipzige.

22-4—1901m. Byla prieš Poznaniaus lenkų studentus (Vokietijoje)

23-5—1414m. Prasidėjo bažnyčios susivažiavimas Konstancėje.

24-6—1601m. Mirė garsus astronomas Tycho de Brahe.—1887m. Mirė E Pottier, autorius giesmės «Tartautinė».

25-7—1874m. Tarpt. kongresas Brukselėje.

26-8—1895m. Sudas ant norėjsių užmušti Bylinskį, Sugintų dvaro urėdą (Vilkm. p. Kauno gub.); ištesinta visus, tarp apkaltintų buvo vinas kunigas.

Samuel Gompers.

Paskutiniaisiais metais Amerikoj išdygo naujas paprotys. Visokie politikos mekleriai «demokratų» ir «republikonų» kandidatai į prezidentus apvažinėja Europą, kad save išrekliauoiti. Taip darė Bryan. Taft'as neseniai net iki Japonijos krantų dąsiūrė.

Tokie pavyzdžiai neleido miegoti ramiai irgi geram mekleriui Samuel Gompers'ui, «Federation of Labor» prezidentui ir «Civic Federation» vice-prezidentui. Jis ir gi leidosi per jūras į Europą, bet tiktai kaippo darbininkų sąjungos pirmininkas, kitą titulą pakeliui pametė ..

Gompers iškilmingai aplanko Londoną, Paryžiujė laiko kalbą, kurios niekas nesupranta, atvažiuoja į Berlyną. Paskutinis laikraščio «Avanti» nr.—is praneša, kad p. Gompers jau Ryme. Visur jis giria Amerikos darbininkų padėjimą ir santikius, kalba apie draugišką triuso su kapitalu sugyvenimą, lanko valdžios atstovus ir t. t. Laikraščiai rašo, intervjera apstoja kaip musės medų... Žodžiu, p. Gompers «veikia». Susipažįsta su darbininkų judėjimu ir... save garbina.

Pasižiūrėsim gi arčiau p. Gompers'ui. Juk Darbo Federacijos pirmininkas turi ką-nors reikšti...

Išvažiuodamas į Europą Gompers laiko kalbą. Tam pokilyj dalyvauja netik darbininkų atstovai, bet ir kapitalistai... Jis pasakoja, kad jis važiuoja į Europą susipažinti, prisiziūrėti, ar tos «taip išgirtos metodos yra geros».

«Jau šiandien aš turiu pasakyti—pakeltu balsu tęsė—Gompers kad budas, kaip Europoj darbininkų judėjimas vedamas, visai negeistinas. Štai pavyzdys. Greit po Federacijos kongreso aš užmezgiau ryšius su visokioms darbininkų organizacijoms ir Europos kraštų valdžiomis, kurių aš prašiau suteikti man progą susipažinti su santikiais atsakančių kraštų susirinkime, kuriam būtų darbininkų organizacijų visokios pakraipos ir valdžios atstovai. Greit po to aš gavau atsakymą iš Budapešto, Vengrijos sostinės, du raštu, nuo darbininkų ir nuo valdžios, be maž-ko tais pačiais žodžiais, kad tokio susirinkimo negali būti, delto, kad santikiai tarp darbininkų ir valdžios ne tokie, kad būtų galima bendrus susirinkimus sukviesti.

Čia pagal mano nuomonę ir guli priežastis kodėl čia yra geresnis darbininkų padėjimas negu Europoj.

Amerikoj mes galim svarstyti išvien (darbininkų atstovai ir darbodavėjų atstovai) ir šiandien čia štai mes turim gyvą paveikslą...

Ir taip turi būti. Tankiai mes einam savais keliais, vieton eiti išvien, bet kaip tik mes geriaus susipažįstame, tuomet ir geriau viens kitą suprantame. Ir kodėl mes turim pešties? Ar neturim vieną tėvynę, ar neturim bendrų reikalų, giliausio noro mūsų tautą laimingesne, linksmesne ir liusesne padaryti?

Aš nežinau ką ten rasiu. Bet tiek galiu pasakyti, kad niekas manęs nepertikrīs, kad kova darbininkų priešais valdžią ir valdžios priešais darbininkus, kad tokia kova abiem pusėm galėtų ką nors gero atnešti. Mano kelionės užduotis—atnešti Europos broliams meilę, harmoniją ir abipusišką užsitikėjimą.

Iš tos kalbos matome jau su koku ponu turim reikalus. Tai nėra šalininkas, kaip buvo pranešę laikraščiai išspradžios, kokios nors ypatingos darbininkų organizavimo formos, bet tai yra priešas proletarijato klesos kovos. Jis pilnas užsitikėjimo valdžioms ir kapitalistams. Tarp proletarijato ir kapitalistų klesos, tų dviejų priešingu klesų, jis atranda bendrus reikalus. Politiškos priešgynybės tai, pagal Gompersą, ne klesų priešgynybės, bet tai tik kvailių žmonių išmislas... Kad darbininkai ir buržuazija būtų gudresni, tai visai nebūtų klesų kovos... Ir jis važiuoja į Europą su ta evangelija, pasišvenčia, nesigaili nė laiko, nė vargo... Gera dėjas gi tas Gompers kaip pasižūri...

Iš tos augščiau privestos kalbos pasirodo pilnas veidmaningumas ir noras apdumti akis.

«Amerikoj geresnis darbininkų padėjimas, negu Europoj...» Kad gi tai būtų tiesa?! Bet ant nelaimės vargiai surasim šalį, kaip Ameriką, kur kapitalistai taip savo rankose laikytų valdžią, kur įstatai taip gintų vien kapitalo reikalus!

O jau kalbant apie miedžiaginę gerovę Amerikos darbininkų tai reikėtų vieno labai svarbaus dalyko niekuomet nepamiršti. Kad dabartinę sulyginančiąją gerovę įgavo nuo tėvų, kad ne šita darbininkų karta, bet praėjusioji iškovojo tą gerovę. Geresnioms sulyginant anų laikų sąlygoms patarnavo tam—tikros priežastis. Amerikoj buvo daug linosos žemės. Kas norėjo užvesti sau ūkį, tas galėjo gauti žemės. Ir nemažai. Žinoma, nedaugiau kiek pats su savo šeimyna apdirbti galėjo. Derlingoj, neišnaudotoj žemėj labai augo ir ūkininkai gražiai gyveno. Taigi, kad patraukti darbo rankas į fabrikas, kapitalistai turėjo duoti geras sąlygas. Tuom vien tik ir reikia aiškinti geresnes sąlygas anų laikų.

Paskutiniaisiais gi dešimtmečiais darbininkų gerovės nebematyti, nes liuosos žemės pritruko. Didelė emigracija iš kitų kraštų žemai kultūriškai stovinčiųjų, sužemais kultūriškais, reikalavimais pramonės plėtojimas Pietinėj Amerikoje; kapitalistų sąjungų sutvirtėjimas—ot tai faktoriai, kurie atlošė savo rolę paskutiniaisiais dešimtmečiais.

Kad paskutiniaisiais metais Amerikos darbininkų padėjimas nėjo geryn, rodo tas apsišėikimas, kad iš Vokietijos paskutiniu laiku visai sustojo emigracija į Ameriką. Padėjimas Vokietijos proletarijato pasiekė laipsnį Amerikos.

Bet pereisim prie faktų. Tegul jie patįs parodo, koks rojus Amerikoj žydi, kokią neteisębę platina p. Gompers Europoj.

1904 metais po priežiūra statistiko William Stuart buvo surinktos žinios apie darbininkų padėjimą. Pasirodo, kad vidutiniškai ūdirbimą tik 10 dolerių per savaitę. Jeigu tiek užteko prieš penkis metus pragyvenimui nevedusiam darbininkui, tai jau su šeimyna reikėjo pusbadžiai gyventi. Paskutinis krizius ir begalinis kainų kylimas (ant 51,7% pakilo) tai ir visai bašų padėjimą gimdo.

Pittsburge, darbininkai, nors ir neorganizuoti, pradėjo streiką, kad nežmonišką išnaudojimą nors kiek išaboti. Buržuazinis laikr. «Charities» (6. III. 09) rašo apie Pittsburgo santikius:

1. Žemos algos daugumai fabrikų darbininkų, ne žemesnės už kitų miestų darbininkų; bet žemos sulyginant su kainomis; taip žemos, kad joku būdu negali užtekti pragyvenimui: algos, kurios tik nevedusiems, bet ne su šeimyna darbininkams, užtekti gali.

2. Dar žemesnės moterų algos, kurios tik pusę to, ką neorganizuoti darbininkai ir trečiąją dalį to, ką organizuoti užpelno.

Prof. Chapin savo knygoj apie New Yorko darbininkų padėjimą sako, kad daugumos darbininkų šeimynų neužsipelno užtektinai, kad galėtų žmoniškai gyventi.

Pereisim prie politiškių sąlygų.

Visuose kituose kultūriškuose kraštuose streikas, boikotas, jeigu ne oficijališkai įstatais, tai bent toleruojami, kaipo kovos įrankiai. Amerikoj visai kitaip. Streikai visokiais būdais (In junction) varžomi, areštuojamos vietos susirinkimams, užginame pašelpos išmokėjimai, prisiartinimai prie fabrikų arba prakalbos ant gatvių baudžiami. Įstatai darbininkų apgynimui visai ne žengia priekyn. O jeigu koks ir lieka išleistas, tai kapitalistai išranda būdus jų nepildyti. Taip neseniai Ohijos valstijoj teismo rūmas atmetė, kaipo netesiuotą (sic!) įstatą, užginantį vaikų darbą naktyj. Neseniai Berlyne ant tarptautiško higienos kongreso, vienas Amerikos delegatų taip iššireiškė,—pramonija Jungtinėse Valstybėse Amerikoj kasmet tokį pat skaitlių aukų reikalauja, kokį padėjo Francija ir Vokietija 1870 met. karėj!

Cr. Castman, tyrinėtoja darbininkų padėjimo Pittsburge rašo, kad užmuštojo ar sužeistojo šeimyna rečiausiuose atsitikimuose, nors fabrikanto kaltybė buvo prirodyta, tegavo užmokesnį šioki-tokį. Iš 355 mirtinų sužeidimų, tik 17 teismas pripažino užmokesnį. Tankiausiai šeimynos atsidooda ant fabrikanto geros (sic!) širdies, nes per teismą ir tiek negausi... Per 3 mėnesius 1907 m. Pittsburge buvo sužeista 27 ypatos ant viso amžiaus. Už akį 3 darbininkai nieko negavo, aštuoni gavo nuo 48 iki 200 dolerių. Už ranką du nieko negavo, vienas gavo 300 dol. Už koją vienas nieko negavo, penki gavo 55 iki 225 dol. New-Yorke vienam mobilių fabrike pusę valandos prieš darbui pasibaigiant nutraukė pirštą. Kada žmogus gavo algą—ta pusę valandos liko išrokuota!

Tūkstančiai vaikų nuo iki 12 metų dirba po 12 valandų.

Gana jau to Amerikos «rojaus». Tai tik tokie darbininkų apgaudinėtoriai, kaip Gompers'ai gali girti Amerikos padėjimą. P. Gompers'ai gali tik įkalbinėti Amerikos darbininkams santaiką su fabrikantais, jie tik gali skelbti meilę tarp darbo ir kapitalo.

Apgaudinėjami, atitraukdami proletarijatą nuo jo klesos reikalų migdydami proletarijato klesinę kovą, tokie «vadovai» beabėjo begalinę naudą atneša kapitalistams.

Kad tokiems «vadovams» nerūpi darbininkų reikalai, kad jie net kenkti stengiasi, parodo aiškiai p. Gompers'o pasiūlgimai. Kada paskutiniu laiku Amerikoj pradėjo plėtoties «gera naujiena», socializmas, kapitalistai uždėjo «Civic Federation» draugiją, kurios siekis kovoti su susipratusiais darbininkais, naikinti socializmo diegus, neleisti jam augti Amerikos dirvoj. Šita draugija yra aprūpinta didžiausiais kapitalais.

Ir šitokios draugijos p. Gompers yra vice-prezidentu!

Paskutiniuose rinkimuose Amerikos Socijaldemokratija išstatė į prezidentus savo kandidatą, draugą Debs'ą. Tuomet proletarijato «draugas» p. Gompers laikraštyje «American Federationist» paleidęs paskalas, kad socialistai gauna pinigus nuo... «republikonų». Kada su kvitomis rankose buvo išrodyta begėdiško Gompers'o melagystė, jis tylėjo.

Kuomet valdžios liko patraukti begėdiškai į teismą draugai Moyer, Haywood ir Pettibone, Gompers ne galo lūpų nepajudina už juos, nors visi žinojo jų draugų nekaltbę. Ačiu s.-d. partijos agitacijai draugai liko išgelbėti nuo mirties.

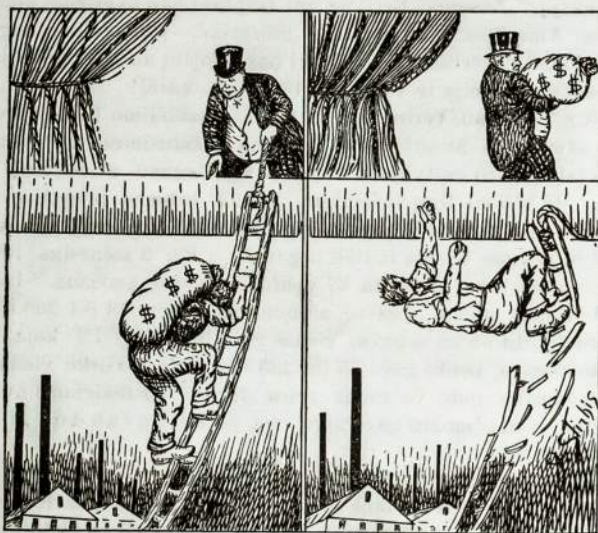
Gana jau. Aišku su koku paukšteliu turim reikalus. Viso Gompers'o kelionė neva susipažinimui su Europos darbininkų judėjimu, vien tuščia reklama. Karjerą sau padaryti jam rūpi, o ne proletarijato reikalai. Darbininkų judėjimas, jų viltis ir troškimai nešildo p. Gompers'ą.

Vieno tik karštai reikia trokšti, kad ir plačios darbininkų mi-

nios greičiau susiprastų, kad Gompers'ų keliais netoli nueisi. Pagerinimui savo būvio darbininkai turi savo klesos politiką varyti, o ne apie harmoniškąjį darbo su kapitalu sugyvenimą rūpintis. Darbininkai savo politiškas spėkas gali tik savo partijoj išlavinti, o ne eidami paskui Gompers'us ir jam panašius. Savo partijoj tik darbo vienodumą ir galybę įgauti sugebės. «Uodegės politika», palaikymas tai «demokratų», tai «republikonų» kandidatų, migdo proletariją, blaško jo jiegas ir neduoda jokios reališkos naudos. Paskutiniai rinkimai parodė, kad Amerikos proletariją to susipratusioji dalis, social-demokratija, pradeda atrasti savo tikrą kelią.

Naujas tai kelias, sunki kova priešais, bet pasekmių didelių ir gražių pilnas.

J. Šilas-Kitas.

DARBAS IR PELNAS.

Paveikslėlis be aiškinimo kiekvienam aiškiai pasako, kaip kapitalistas rupinasi darbininkais. Jis jam reikalingas patol, kol neatsiima nuo jo darbo vaisius, o po to lai žuva.

FERRER SUŠAUDYTAS.

Katalikiškai-kapitalistiška Ispanijos valdžia užmušė pasaulio gerbiamą mokslavyrį.

Viso pasaulio laisvos minties žmonės vienija savo balsus į vieną didelį

PROTESTA.

Spalio 13 dieną Barcelonos kalėjime dvidešimties karabinų kulkos pervėrė krūtinę profesoriaus Francisco Ferrer'o, žinomo mokslinčio ir kovotojo už laisvę žmonijos. Katalikiškai-kapitalistiška Ispanijos valdžia užmušė žmogų, bet didesnę spėką ir galybę davė jo idėjai, kuri apsiaučia viso pasaulio išliuosuotas iš prietarų ir tamsybės žmonių dvasias. Viso pasaulio laisvos minties žmonės jungia savo pasipiktinimo balsus į vieną galingą protestą prieš Ispanijos tyrono piktadarystę. Neatsilikime nuo to ir mes.

Dėl stokos vietos šiuo sykiu negalima paduoti platėnių žinių apie tą visą dalyką, vien trumpai paminėti, kad nužudytas mokslinčius prasidėjus Ispanijos revoliucijai stojo kovotojų už laisvę pusėje.

Svieto Istorija žino daug valdonų piktadarysčių papildytų įvairiausiais būdais, kad palaikyti savo viešvatavimą, bet nemini da tokios piktadarystės, kuri būtų tokiu baidiu ir niekšišku pasitičiojimu iš teisingystės XX-tam metšimtyj, kaip ši Ispanijos karaliaus Alfonso papildyta ant garsaus Ispanijos mokyklinės sistemos reformatoriaus profesoriaus Francisco Ferrer'o.

Ta biauri niekšystė tuo biauresnė, kad yra tai darbas žmonių — žiedas kapitališkos draugijos, — kurie su šalčiausiu krauju ir apgalvojimu suėmė nekaltą žmogų ir pastatė prieš žmogžudžių teismą, prieš teismą legalizuojamą karaliaus Alfonso — karo teismą, kuris dvasios didvyri pasmerkė mirtin ir katalikiškas karalius Alfonso tą budelių nuosprendį savo parašu patvirtino, visai neklaušdamas maldavimų net pasmerktojo dukters, kuri bučiuodama vainikuoto budelio kojas maldavo tėvui «atleidimo» arba nežudymo nekaltą žmogaus, bet kruvinasis budelis likosi kurčiu ir kūdikio maldavimams.

F. Ferrer visai neteisingai buvo skundžiamas, nes jis paskutinėj Ispanijos revoliucijoj neėmė aktyviško dalyvumo, vien savo idėja pagimdė žmonėse laisvės reikalavimus.

Ferrer buvęs didžiu pedagogu (mokytojum) auklėtojų: laisvą mintį įskiepinio į širdis naujų gentkarčių, kurios šiandien pasiryžo sutraukti varžančius klerikaliskai-kapitalistiškus pančius ir išliuosuoti darbininkų klesą iš vergijos ir priespaudos.

Tas Ferrer'o nuopelnas dabarčiai ir ateičiai, akįse katalikiškai kapitalistiškos valdžios pasirodė nuodeme ir ji (valdžia su kunigija) apskelbė mokslavyrį «priešu tėvynės ir piktadariu», kad nužudyti tą, kuris dvasia griauja katalikiškai-kapitalistišką valstybės murą.

Pasmerktojuose Ferrer'o atsiliepė baidių inkvizitorių žiaurybė, atsiliepė Torquemado kraujas, o romišku vyskupų atšalusiose ir savmilingose širdyse išnyko teisingystės pajauta, pasinaudota iš progos ir užmušta skelbėją laisvės ir minties liuosybės, ir manyta, kad su žuvimu žmogaus, žus ir jo dvasios kibirkštis, žus sykiu ir mintis, kuri apėmė plačias žmonijos minias.

O, apsirinka Alfonsai ir kiti budeliai tyronai!

Mintis yra nemirtinga, kaip nemirtinga yra gyvybė. Neuzgesis laisvės idealo baidiausios tyronų inkvizicijos ir torturos, neuzgesis kovotojų už laisvę kraujo upės, neišplės dvasios ir minties iš žmonijos krūtinės despotų žvėriški nagai, žudanti tiesos ir tobulybės apaštalus.

Nekaltas Ferrer'o kraujas sukėlė visam pasaulyje laisvos minties žmonių dvasią. Visas tarptautiškas proletarijatas jungia savo balsus į vieną protestą, visi mokslo ir laisvos minties šalininkai ir pasekėjai vienijasi, kad parodyti despotams savo pasipiktinimo ir paniekos išreiškimą.

Ispanijoje, Francuzijoje, Vokietijoje, Italijoje, Anglijoje, Amerikoje ir, žodžiu sakant, visame pasaulyje atliekami visuotini susirinkimai ir demonstracijos keliančios protestą prieš despotų darbus.

Negalima trumpais žodžiais to žmonijos sujudimo pilnai išreikšti, lai skaitytojas pats sau išvaizdina pasipiktinimą visų tų, kas trokšta laisvės ir pasiliuosavimo žmonijai, takiais valdonų ir kunigijos beteisiais darbais.

Negalima vienok apleisti čia to fakto, kad kada Europos kraštuose — monarchijose, protestuojančius valdžios nedrįsta policijos giuklais vaikyti, čia «laisvės krašte» Amerikoje policija tą daro.

Štai Philadelphijoje, spalio 19 d. Industrial svetainėj prie Pine gatvės susirinkusius žmonės dėl pakelimo protesto prieš Ispanijos valdžios niekšystę, policija užpuolus išvaikė ir salę žmonėms uždarė. Štai prie ko daėina Amerikos laisvė. Tačiau tas negelbės: Chicagoj, New Yorke ir visuose dideliuose miestuose rengiamos demonstracijos dėl išreiškimo protesto priešais laisvės naikintojus ir kraujuotus despotus.

Korespondencijos.

Plymouth, Pa. Per pasidarbavimą vietinių draugų tapo surengta, Lietuvių apvaikščiojimas, su prakalbom, dainom ir deklamacijos paminėjimui 40m. lietuvių išveivystės į šitą šalį 30 Rugsėjo 2-rą valandą po pietų, apvaikščiojime dalyvavo 4 draugystės. D.L.K. Vitauto, Šv. Kazimiero, Šv. Juozapo Dardiniukų Kliubo ir 1 ma iš Breslau Dragystė Šv. Mykolo, ir 2 ra iš Edwardsrill Draugystė D.L.K. Gedmino.

Parodoje dalyvavo, taip sprendžiant, 1000 žmonių, kuri susidėjo iš 12-ka karietų, dviem kapelijom, 8-ni raiteliai, 2 maži vaikai ant mažų arklių ir policija. Ant didžiosios Main gatvės prie krautuvių ir kitokių vertelgų durių buvo papuošta amerikoniškom vėliavom. Apvaikščiojimo publika dėvėjo baltus kaspinus, išskiriant draugystę Dardiniukų Kliubo, kuri dėvėjo mėlynas kepures, ant kaspinų buvo parašai: «40 jubiliejus ketverge rugsėjo 30, Plymouth, Pa».

Vakare 9 tą valandą buvo krakalbos, publikos prisirinko kaip vietinių, taip ir iš aplinkės abiejų lyčių pilna svetainė. Susirinkimą atidarė pirmasėdis J. Simanavičius, paaiškino tos dienos apvaikščiojimą ir vakaro susirinkimą, kuris butų atmintinja mūsų lietuviams. Vakaro programa: Aušros dainininkų vyriškas choras padainavo, švenčių Giesmę. Su kalba išėjo miesto gaspadorius M. Morris, trumpoj kalboj paaiškino tokį svarbų lietuvių užmanymą ir pagirdamas, kaipo gerus ukėsus tik apgailestaudamss, kad nesuprantas lietuvių kalbos, K. Varnagiriutė deklamavo eiles: «Yra šalis kur upės teka». Choras padainavo «Į Tėvyne grįšt norėčiau», O Miklušitė deklamavo, «Kada kryžiakai užkariavo». Su kalba išėjo J. Mitchelis, buvėsis anglekasių Unijos prezidentas, čia neminėsiu, kaipo anglų kalbėtojų ant kokios temos jie kalbėjo, M. Sinkevičiute deklamavo «Oi likis Tėvyne, aš vėl išvažiuju». Choras padainavo Serenadą «Žvaigždelė naktelė». Su kalba išėjo Wilkes Barre teismo teisėjas Judgs Linch; S. Macevičiutė deklamavo, «Žmoneliai trisia prakaituoja», Choras padainavo «Ar eisim, ar stovėsime». Kalbėjo advokatas J. Garman. Ant pijano grajino Ažgauskiutės Genevaitė ir Albina. R. Burduliutė deklamavo «Eikim vyrai Lėvinėn». K. Varnagiriutė toliau «Pasakyk mano mylimas krašte». Kun. J. Žilinskas; aiškiuo naudingumą vadovlių išleidimo, kada Lietuvoj spaudą sugražinus ir mokyklas valdžiai leidus, mes lietuviai turime rupintis iš visų pajiegtas mokyklas įkurti.

Taigi mes amerikiečiai lietuviai, apvaikščiodami 40 jubilėjų, prakalbomis, dainomis ir deklamacijomis. Bet atmin kime, kad žodžiai ir dainos be darbų, gali nueit ant nieko. Vien tik kalbėdami ir dainuodami, Tėvyne, nė patis savęs ne pakelsime be mokslo ir vienybės. Męs privalome nuveikti ką-nors gero tėvynei ir savo protui, o tat tiktai galime aukomis dėti pamatus tėvynei ir mūsų apšvietimui. A. Adžgauskiute deklamavo «Kaip tėvyne mūsų kerčia». Kalbėjo vėl advokatas J. Williams. Choras padainavo, «Broliai su-

kruskim». Kun. J. Žilinskas, trumpai prakalbėjo, kaip Lietuvoje baudžiamos tapo panaikintos ir kada lietuviai pradėjo keliauti į svetimas šalis ir kokius męs darbus nuveikėme dėl tėvyinės ir mūsų apšvietimo. K. Varnagiriutė deklamavo, «Paliovė griaut ir baubt kanuolės». Choras padainavo tautišką dainą «Lietuviškas Himnas». Dainos ir deklamacijos visiems patiko, ką parodė gausus dėlnų plojimas.

Kiek aukų surinkta, tai vėliaus dažinosime; apvaikščiojimas, dainos ir deklamacijos, yra pagirtina ir naudinga, kad pasistengėme parengti tokį apvaikščiojimą ir pasirodėme sveitintaučių akjse, kad ir męs lietuviai rupinamės savais reikalais, ir dėl labo tėvyinės ir mūsų tautos. Tik išdalies, nepraktiškai rengėjai padarė, sukviėt vien anglus kalbėtojus, kurie dėl lietuvių gerai neapsipažinusių su anglų kalba, jokios naušnos neatnešė. Beje, buvo ir lietuvių kalbėtojų, bet iš nežinomų priežasčių prasišalino.

Rengėjams, dainininkams ir deklamatoroms, reikia ištartti širdingą ačių.

A. V.

Gardner, Mass Šitam miestelyje gyventojų randasi tarpe 13000—14000, visokių tautų ir visokioms pažvalgomos. Tarpe to skailiaus ir lietuvių randasi ne mažas burys. Susipratimas čionaitinių lietuvių išskyrus keletą, stovi ne ant žemiausio laispnio. Iš draugovių čion randasi apie kelios, bet kadangi jos mažai ką darbuojasi čionaitinių lietuvių pakėlimui progresiviškai, todėl nematyt reikalo nė vardais čion jas minėti, tiek tik paminėsiu: kad čionaitinė 89 kuopa L.S.S. vienų viena verta paminėjimo, kadangi daugiausia padėjus yra triuso prie nuvedimo proletarijato į progreso kelią, rengdama visokias prakalbas, per kurias žmogus daug ką naudindomo gali dėl savęs išgirsti, ir aščiau gali pamatyti savo gyvenimą per tuos ukus, kurie laiko uždengę mūsų padangę.

Taigi, vieną žinutę noriu čion paminėti, kad nuo pereinimo meto yra iš Worcester'io atsibastęs kunigas Radžiavičia (lietuvis) į lenkų parapiją, (kuris, kaip pats gyrėsi, kad jam iš Worcester išvažiuojant, visos tenaitinės dirbtuvės sustojusios iš gailėsčio, kad jis jau tą miestą apleidžia... ar ne juokai? Ištiesų, gal kapitalistai jo ir gailėjosi, kadangi jis ten gyvendamas ne vienam gal paskutinį centą išviliojo, o tas bado varomas, vėl turėjo eit kapitalstui pusdykiaai dirbti, na ar kapitalistui nēr ko gailėtis i stabdyti dirbtuves!...) Taigi gryšim prie dalyko, kada jis čion atvažiavo, tai norėjo čionaitinius lietuvius su lenkais suvienyti (kaipo tas Jagela) ir pastatyti tarp jų vieną bažnyčią. Bet, kadangi čionaitiniai lietuviai tam priešinosi, todėl jo užmanymas neįvyko, nes dabar vėl tie patis sulenkėją lietuviai (pas mus vadinami lenkberniai) lankosi į lenkų kur t n nusaamdytą kokią bažnyčią, su visokiais reikalais kaip tai: vestuvėms, krikštynoms, ale ir ten be gailėsčio trumpai jiems vilnas kerpa, imdamas už šliubą po-\$25 00, už krikštą po-\$10 00 ir t. t. Klausimas kyla, ar ilgai jie duosis teip save išnaudoti, ir ar ilgai jiems spaus akis tie ukai, per kuriuos nemato savo gyvenimo, kad jau baigia put nežinios pataluose.

V. Ivonaitis.

Minersville, Pa. Anglių kasyklės, kurios pirma dirbo po 2-3 dienas savaitėj, pradėjo biskį geriau dirbti, bet vėl atsirado priezastis trukdanti darbą-tai vandens s'oka. Miesto gyventojams be vandens teipgi nesmagu. Gatvėse dulkių, kaip patalas. Daržovės suvyto ir sukirmijo. Lietaus nėra. Vanduo rezervoaruse čedijamas, kaip brangmenė.

Taigi ir kasyklėse, jei nebus lietaus dėl stokes vandensio darbas vėl turės sumažėti.

Nors dirbo nepilną laiką, tačiau nelaimingų atsitikimų netruksta. Per vieną mėnesį laiko, kasyklėse liko sužeistais 8 ni lietuviai, o vienas užmuštas. Prie tų nelaimingųjų darbininkų reikia pridėti da vieną. Rugsėjo 20 d. telegrafinį stulpą perstatant į kitą vietą ant kampo Sunbury ir Wood gatvių, vienį darbininkai iškasinėjo stulpą, kitas gi įsilipo į stulpą, kad nukaptoti vielas (dratus); stulpas netikėtai griuvo sykiu su įsilipusiu darbininku.

Rugsėjo 18 d. buvo laidotuvės lietuviu. Vėlionis buvęs laisvų pažvalgų ir laidota laisvamųjų kapinėse. Kaip paprastai, teip ir šiuo kartu laidojant laisvamanį daug tamsiųjų katalikų, dėl kokio tai žingeidumo pribėgo prie kapinyno tvoros, kad žiopsoti, kaip laidoja laisvamanį. Už tą žingeidumą arba dalyvavimą laisvamanio laidotuvėse, nedėldienio sulaukus klebonas kun. Dumša, labai bažnyčioje subarė savo aveles; tačiau subarimas gali but pagirtinas, nes subarė tik už negražų pasielgimą ant kapinių ir tyčiojimąj iš atiduodančių paskutinį patarnavimą mirusiam žmogui. Nurodė, kad lietuviai, nežiurint į keno kokias pažvalgas turi guodoti vieni kitus ir vienytis tarp savęs, o ne tyčiotis ir pajuokti vieni kitus, kuo ne tik papiktina svetimtaučius, bet žemina patįs save. Žodžiu sakant, kun. Dumša čia pas mus nuo pat savo prbuvimo žmoniškai elgiasi ir nepiudo žmonių. Beabejo kun. Dumša tuoj pamtė, kad čia laisvamųjų yra gana daug ir tai ne tokių, ką nesupranta, kas tai yra laisvamanybė, bet tai žmonės aps švietę ir rimti, savo pasielgimais niekad nepadaro niekam gėdos. Taigi ir kun'igas, daugiau guodojantis aš švietę, negu aklą fanatizmą, neturi už ką jų niekinti ir liepia tamsiems nesuspartėliams guodoti apšviestėnius žmones.

Nežinia, kaip patiktų kitiems mūsų fanatikams-kunigams kunigo Dumšos pamokslas, kad nematąs jokio skirtumo ar blogumo tame, jeigu kas yra «bedievis» ar priklauso prie laisvamųjų draugijos, kad nelaimei atsitikus turėtų brolišką pagelbą ir mirus butų aprupintas, bet kun. Dumša visai tuo nesipiktina, dagi paragina organizuotis, pagirdamas kiekvieną organizaciją, kuri tik rupinasi žmonių pakilimu ir visuomeniškais reikalais.

Mat čia yra dvi laisvos draugijos: «Spindulys šviesos», įsteigta 1895 metais per pasidarbavimą a. a. J. Lietuvninko ir kitų draugų ir L. D. K. Vytauto ukėšų Kliubas. Šį paskutinė gyvuoja tik nuo metų laiko. Abi pašelpinės ir gražiai gyvuoja, rupindamos savo narių apšvieta ir nelaimėje pašlpa.

Yra ir kitos pirmeiviškos organizacijos kaip tai, T. M. D. 1 kuopa ir L. S. S. 15 kuopa, teipgi Teatrališka Gužučio draugysė, ir Lietuvių Laisvamųjų Kliubas.

Lietuviai, ypač š e pastarieji, t. y. laisvamaniai, kulturiš-

kai nestovi ant žemo laipsnio, tik paskutiniais metais visuomeniškose dirvose dėl įvairių priežasčių, o ypač dėl bedarbės neteip, kaip kitais metais gali pasirodyt, vienok trusia, kiek išgali.

Nezgodnėlis.

Springfield, Ill. Darbai prasidėjo po biskį gerintis: anglių kasyklės, kurios stovėjo nuo pavasario uždarytos, dabar pradėjo dirbt po 4-5 dienas savaitėje.

Išėjo į aikštę kasyklų užziurėtojų ėmimas kyšių nuo norinčių gauti darbą darbininkų; išdavė tie, kurie į darbą įsipirkė turėjo. Pasirodė, kad tame dalyvavo ir lietuviai. Pavyzdžui Johns and Adams Coll and Co kaspklų bosai turėjo agentus, kurie rinko norinčius įsipirkti į darbą darbininkus. Tokiu agentu buvo ir tulas Leleikis (lietuvis). Jis likos penkiems metams išskirtas iš anglekasių unijos U. M. W. of A. ir per tą laiką negali niekur priklausyti prie tos organizacijos.

Mat kitoms kasykloms nedirbant į Johns and Adams kasyklę žmonės gruste grudosi ir mokėjo nors ir augščiausį įsipirkimą, kad tik gauti darbą.

Sykį į čia atvažiavo vienas žmogelis, kurio vardo neminėsiu, nors čia jis visiems žinomas, patyręs, kad čia darbai perkami, parsikvietė savo brolij butent turintį gerai pinigų, manydamas, kad tas galės nusipirkti gerą darbo vietą; bet tos darbo vietos labai pabrango ir atvažiavusio žmogelio kišeniuje permažai buvo pinigų, kad tose kasyklėse galima butų jam darbą nusipirkti. Na, ir teip brolis brolij prağa šino. Vis tai tamsumo pasekmės. Tamsumas darbininkams liepia patiems sunkintie vergijos jungą ant savo sprando:

J. Žvingilas.

Brooklyn, NY. Spalio 9 dieną atsibuvo č a prakalbos, parngtos 83 čos kuopos L. S. S. A. J. Šaltis savo kalboje aiškino kaip Lietuvoje buvo uždirsta mokyties, ir kad vargdeniui nėra vietos nokyklose.

C. Stasiukonis deklamavo eiles: «Neliuokim kuoptis į vienybę». J. Šukis aiškino apie parolas, kurios atsibuvo Amerikoje, ir kokią naudą atnešė mums tos parodos. J. Šukis labai žmonėms patiko kalba, kurie dėkavojo delnų plojimais. J. Kačergius kalbėjo apie Rusijos darbininkų streikavimą.

Aukų surinkta \$2,60c., kurias paskyrė švedijos streikuojantiems darbininkams.

Darbai pas mus eina blogai, atvykusiems iš kitur sunku darbas gauti.

J. Jokubiukas.

Westwille, Ill. Darbai anglių kasyklėse dar nepasigerino: vienas šaptas tiktai dirba kozną dieną, du šaptai dirba po 3-4 dienas į savaitę, o 3 šaptai visuu nedirba. Dėlto ir darbininkų padėjimas nepegeriausias. L. S. S. 26 kuopa silpnai gyvuoja. Darbininku susipratimas žemai stovi, vieton jieškoti, kaip išvengti tų blogų laikų moksle ir apšvietoj, nedėldieniais bėga į Kellyville jieškoti nusiramavimo raugale, keiksmuose ir peštynėse.

Teipgi esama čionai ir miesto valdybos beveik visai lietuviškos, bet nesirupina savo tautičių pakelimu civilizacjoj, nors tai butų jų užduotis, bet kaip rodos tas jiems visai nurupi, nes leidžia lietuviams ant gatvės visaip elgtis.

Mat, pakelimas čia, kaip l

Pagal to Rajono žmonėsu, jų vių skolir ir priduosu perduot R. juateji atsitijunt, bet į ir darbą, A. tą laiką m. teisdami p. gelio nesma. purnėš au j

Yra žm doktorium, vimimo nuo vyrųbės, ir

Kad iš jų priežastj. pasialinta b. šnyks.

Kriziai no šeimini proletarijata

Drauga kuopos susi ir kas trečią patvės.

Drauga kuopomis, lai to darbinink ir mes, bet draugai, kad G paseks. I ar ne, priv švietie, ne nesieksime jų vienijimas bentam žmon

Mat, siandieninėms valdžioms nerupi žmonių doriškas pakėlimas, kad tik žmonės neperžengtų jų įstatų, tai gal elgtis, kaip kam patinka.

J. K. Lapkritis.

Atydai kuopų ir draugų.

Pagal L.S.S. Pild. Kam 10-tą, tarimą ant įnešimo IV-to Rajono 13-tos Konferencijos, tilpusio «Kavos» Nr.42-ram, pranešu, jog greitai laiku imsiuosi už darbo, padaryt surašę visų skolininkų už literatūrą, Spaudos darbus ir tam panašiai ir priduosiu L.S.S. Pild. Kom., idant aiškioj formoj galėtų perduot Rajonams atsisteisimo dėlei. Todėl draugai, žadėjusieji atsisteisti, nelaukite egzекtorių nuo Komitetų bei Rajonų, bet paskubėkite patį atsisteisti, kuom sumažysite lėšas ir darbą, Administracijai, Komitetams ir Rajomams, palikit tą laiką mums ant naudingesnio darbo sąjūngos labui. Atsisteisdami prieš paraginimą Komitetų išvengsite ir patį daugelio nesmagumų. Tad skubinkite atsisteist, pakol dar nepranešau jusų skolas Pild. Komitetui.

J. Grinius, Adm.

Yra žmonės, kurie kaltybe vadina buvimą «Saulės» redaktorium, bet nevadina kriminališku prasižengimu prisisaivinimo nuo žmonių vargdienių, dagi draugų, privatiškos nuosavybės, ir padarymo aniems nuoskriaudos.

Kad išnaikinti išnaudojimus ir vagystę, reikia prašalint jų priežastį. Lai bus žmogaus visi reikalai pakakinti, lai bus prašalinta baimė apie rytojų—vagystės ir išnaudojimai patį išnyks.

Kriziai pramonijoj pagimdydys krizį surėdyme. Kapitalizmo šeiminkavimas dabartinį draugijos surėdymą griauja, proletarijatas gi budavoja naują.

11-tos Kp. ir draugų atyda.

Draugai Newarkiečiai, šiuomi atkreipiu jusų atyda, kad kuopos susirinkimai dusyk į mėnesį bus laikomi, kas pirmą ir kas trečią ketvergą kiekvieno mėnesio po nr. 158 Ferry gatvės.

Draugai, vasara pasibaigė su savo pasilinksminimo vailandomis, laikas imties už darbo. Matome, kaip viso pasaulio darbininkai pradeda judėti, triusti ir kovoti,—nesnauskim ir mes, bet energškai imkimės už darbo. Nesiteisinkime, draugai, kad kiti neveikia. Pradėkime ir veikime mes, o kiti paseks. Taigi kiekvienas iš mus ar jaučiasi galys ką veikti ar ne, privalo lankytis į susirinkimus ir lavintis, klausytis ir šviestis, nes niekas mums to nesuteiks, jei patįs neįieškosime ir nesieksime. Į darbą, draugai, į darbą, lai plėsta darbininkų vienijimasis ir susipratimas po visą pasaulį ir neša galą ne lemtam žmonijos surėdymui.

Kp. sekr. *Jonas Dobinis.*

DIDELIS BALIUS IR TEATRAS!

Parengtas 65 tos kuopos L.S.S. naudai IV rajono, 45 tos kuopos Mylėtojų Ratelis suloš labai juokingą komediją «AUDRA GIEDROJE», Subatoj 23 d. Spalio (October), 1909 m., svetainėje Henry Huesgen, 92 Lafayette St., Patterson, N. J. Pradžia lošimo 7:30 val. vakare. Po lošimui šokiai iki 12 val. nakties. Griežš lietuviški muzikantai iš Newark, N. J. Tikimės, kad kiekvienas lietuvis ir lietuvaite naudosis šia proga, nes tokį juokingą perstatymą da nėra matę. Įžanga 25 c. nuo ypatos.

Visus kviečia Komitetas.

Teatras,

Monologas, Dainos ir Deklamacijos, teipgi **Balius** Juiki Orkestra, Lietuviški Šokiai: Suktinis, Klumpakojis ir kiti šokiai, Lekiančioji Žygunė (Pačta). Surengta L.S.S.A. 1-mos Kuopos atsibus **23 d. Spalio (Oct.)** 1909 m., New Academy Svetainėj, kampas 4th ir South gatvės, Philadelphia, Pa. Teatras prasidės ant 7:30 vakare.

PASSAIC N. J. DIDELIS BALIUS.

D tē šv. Jurgio parengė Metinį Balių, kuris atsibus Subatoj, 6 Lapkričio (November), svetainėj 25 Dayton Ave. Prasidės ant 6 val. vakare. Įžanga 25c. Užprašom visus tautiečius

Komitetas.

Neužmirškite!

Visiems jau gerai žinomas «Dramatiškas Ratelis» L.S.S. iš Chicagos, netiktai atlankys Waukeegan'ą su Br. Vargšo drama: «PIRMI ŽINGSNIAI». Veikalo vardas pats už savę kalba, kad jis duos ką nors naujo. Todėl, kaip Waukeegan'o, taip ir aplinkinių miestelių Lietuviai yra užkviēiami kuoskaityngiausiai atlankyti. Kurie norite pamatyti mūsų jauno rašėjo tą žingėdų veikalą nepraleiskite tos progos! Veikalas bus suloštas geriausiems artistams—mylėtojams dalyvaujant.

Lošimas atsibus **Subatoje, 23 Spalio (October)**, 7:30 vakare, visiems žinomoj **Vaitan's Hall, kampas B ir Prescott Sts., North Chicago, Ill.**

Neužmirškite! Pradžia lygiai 7:30 vakare!

Ratelio Komitetas.

Atskaita aukų ir paskolės Draugo Jurgio*) kelionei

Amerikon ir jo šeimynos sušelpimui.

Aukos: Per drg. St. Michelsoną iš Bostono \$4.00, P. Kaušius Duryea, Pa—50c, P. Krušnauskas, K. Olekis ir P. Mozuras iš Pittston, Pa (po 25c)—75c, 95 kuopa Ashley Pa 2.70, J. Juodziukynas iš Phila. 1.00, A. Bukantas Yonkers N Y 1.00, A. Valincius, M. Baltrušaitis, V. Kasperavičė ir A. Olekas (po 50c)—2.00, J. Ežis, V. Tabaras J. Yencaitis, V. Eemkis ir K. Lucinskas (po 25c)—1.25, A. Alantauta 1.00, F. Mazurkevicz, K. Stulgis (po 50c)—1.00, F. Klimkavičė, J. Gelgauda, V. Maslauskas, J. Lutkevičė, M. Alyta, J. Rudzevyčė, A. Juškauskas, O. Babkauskienė, M. Vnukauskienė, P. Mikšis, K. Navadvarkis—J. Malinauskas A. Grigalunas, K. Žūlas M. Malatkevycė, V. Babkauskas, S. Pankštis ir Zukas (po 25c)—4.75, J. Puskunigis 20c, M. Budzeika 15c A. Petraitis 10c, J. Grinius, J. B. Smelstorius, J. Valadka, V. Jakštys, K. J. Valys po 1.00—5.00, K. Vezdžiūnas, T. Navickiute, J. Šaltis, V. Kraučūnas, A. Andrukaitis ir J. Kirdolius (po 1.00) 6.00 J. Dobinis 50c, J. Kučergius, E. Kinders, A. Unguraitis (po 25c) 75c, per drg. I. Rudminą—6.45, Scrantone NN—6.50. Podolskis 25c, J. Sukys 5.00

Viso suankauta iki 6. X. 09. \$50.85

Paskolės: J. Sukys Brooklyn \$20.00, 2 LSS kuopa 10.00, J. Raulinaitis—5.00, J. Pruselaitis—5.00, J. Černauskas 5.00, P. Šunskis 5.00, A. Žymontas, Boston 10.00, M. Šalna 3.06, Pr. Česeika 3.56.

Viso suskolinta \$66.62

Viso \$117.47

Išsinsta Draugui Jurgui išvios: pinigų—82.00, Laivakorte 31.50, Išsluontymas 1.20, Už telegramą—6.00.

Viso išleista \$120.79

Įplaukė \$117.47

Išleista 120.79

Nedateklis 3.32

PASARGA Sekančiose kelios eilutės, kaip nelegalizuojamas Jungt. Valet. įstatų dalykas, viešai negali būti skelbiamas. Red.

Tarū širdingų ačiū visiems, kurie padave ranką šiame dalyke.

V. K. Račkauskas.

Atskaitą sulygino su laiškais ir kvitomis 2 LSS kp. išrinkti { S. A. Vilcinskas
J. J. Šunskis

*) Negareinu pilnos pravardės, nėra neturli tam įgaliojimo; Draugai aukavę ar skolinę žino, kam yra suteikę skaitiką. V. K. Rėk.

TEATRAS IR BALIUS.

Parengtas 45. tos Kuopos L. S. S. A.

Lietuviai ir Lietuvaitės! nepraleiskite šio vakaro ir apsilankykite, o pamatysite ko nematėte. Bus perstatyta senovės laikų vargingas gyvenimas, kurį perleido mūsų senukai. Kuris atdžiai tēmysite į tą visą, tai nors ir akmeninė širdis turėtų verk. Bus sulošta drama «BLINDA, SVIETO LYGINTOJAS». Nepamirškite, kad da tik pirmą kart bus ant scenos Amerikoje; tas puius perstotymas atsibus 30 d. Spalio, svetainėje 162 1-st, Passaie, N.J. Ižanga tik 25c. Užprašo Komitetas.

BALIUS SU DOVANOMIS.

Parengia 6-ta L.S.S. kuopa, 27 d. Spalio, Lietuvių Mokslo Draugystės svetainėje, 142 Ohio St., Pittsburg, Pa. Paskirta šios dovanos: už ižangos tikietus leisis išlaimėjimui puiki mandolina; kas geriausiai pašoks «Klumpakojį» gaus 5 dol., vyrui daugiausiai gavusiam «Lekiojančios Pačtos» laiškų dovanos knygu pūndelį, o merginai kvietkų bukieta. Ižanga porai 50c., moterims ir merginoms pavienėms 25 c. Atsilankykite koskaitlingiausiai.

Užprašo Komitetas.

AUKOS

Švedijos Streikieriams.

105 kp. L.S.S., Lewiston, Me., suaukavo \$5.30. Auksavo šios ypatos: B. Salbutalčia, J. Sinkunas, J. Krapovickas, E. Sabalauckaitis, E. Kaulakienė—po 50c.; K. Vilaniškis—3 c.; A. Kraučukas, M. Urbonaučiūta, D. Balčiūnas, J. Dalaidis, A. Adomaitis, F. Statkus, V. Petronis, F. Kaulakis—po 25c.; P. Alekna, P. Čeraska—po 15c.; N. Balis, J. Gurklis—po 10c. Viso \$5.30. Middleboro, Mass., lietuvų darbininkų, aukavo šias ypatos: J. Martinas—50c.; J. Kapčinskas—30c.; J. Tollivaša A. Stitila, K. Symas A. Balčiūnas, Geo. J. Krauce, F. Vaearis T. Rašaučis, A. Klinga, J. Plėška, J. Sventickas, V. Petrušis—po 25c.; V. Stulpinas, A. Varneckis, M. Karoas—po 15c.; V. Genevich, F. Kinčius, A. Uždavinis, M. Vlečkie, A. Jonaukis, B. Miskinis, J. Minelkienė, U. Urbonaitis, P. Seselekaitis, A. Štanevich, T. Svetlovich, K. Kuncas, J. J. Patkauskas, M. Imbrasas, A. Kriauciūnas, M. Uždavinis, S. Sarapas, V. Kastala, T. Varpikas, P. Gaslunas—po 10c.; D. Stitils—15c. Viso labo aukų \$6.20. persiuntimas 10c., beka \$4.10. L.S.S. 3kp. iš Cleveland, Ohio, nariai prisuntė, suaukavo, \$2.45. Aukantojų vardai nepa-duoti.

PAJIEŠKAU Juozo Apynio, pašais iš Kauno gubernijos, Raseinių pavieto, miestelio Jurburgo, arti dešimts metų kaip Amerikoje. Telksitės ar jis pats ar kas kitas suteikt man jo antrašą, nes turiu labai svarbų reikalą. ONA ANGRABITE, 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Nelauk Ilgiaus!

Jau nereikia garsint, nei pasakot, kas tai yra

“BALTRAMIEJAUS NAKTIS”

Jau daugelis ją nusipirko, ir perskaitę siūnčia sajausmingas dėkas išleistojai, vertėjui ir pardavėjams. «BALTRAMIEJAUS NAKTIS» nors ir didelė knyga, bet teip patraukianti, kad darbininkas žmogus, nors ir nelabai pratęs skaityti, pradėjęs teip užsiinteresuoja, kad negali paliaut skaityt, pakol neperskaito iki paskutiniam puslapiui. «BALTRAMIEJAUS NAKTIS» teip smarkiai platinasi, teip greit sekasi parduot, o mat vis dėlto, kad ten viskas teisingai aprašyta. (Kunigai net draudžia ją skaityti, mat, bijo patis savo darbų ir teisybės žodžio).

«BALTRAMIEJAUS NAKTIS» jau turbūt neilgai bus galima pardavinėt po 75c., nes greitai laiku gali pasibaigt ir prisieis branginti kaip «relikviją». Todėl, kas norite nusipirkt «BALTRAMIEJAUS NAKTĮ» dar už paprastąją prekę, pasiskubinkite prisijust 75c Money Order arba krasos ženkleliais sekančiu antrašu:

“KOVOS” ADMINISTRACIJA

1815 E. Moyamensing Avenue
Philadelphia, Pa.

O tuoj apturėsite labai smagų skaitymą, didelę knygą «BALTRAMIEJAUS NAKTIS».

DOVANOMS, Laikas jau neilgas!

«TRIMITAS», (*Laisvosios Dvasios Giesmės ir Dainos*), tuoj bus gatavos. Jau spaustuvė prisuntė korektas, kurios parijusta pačiam autoriui minėtų dainų, p. M. Petrauskui, dėl peržiūrėjimo, idant veikalėlis išeitų grynai tobulas. Greitu laiku bus pervežeta ir sugražinta spaustuvei užbaigimui darbo. Todėl tuoj turėsim po ranka pageidaujama veikalą, kurio puikus sutaisymas ir gražus apdirbimas, be abejo, patiks kiekvienam, ypač gražumas sutaikytų balsų pastūmės lietuviškas dainas ir muziką pirmyn. Todėl, kurie turit jau užsirašę prenumeratą, malonėkit tuoj prisijust, kurie dar neužsirašėt, paskubėkit užsirašyt, nes administracijai reikiama žinot, kiek egzempliorių pagamint prenumeratams gražiaus papuoštų. O antra, po atspauzdinimui jau negausite 2 egz. už dolerį, reikės mokėt tada \$1 50, todėl paskubėkit draugai.

Kovos Administracija

SMAGURIAI JAUNIMUI.

Puikiausios natos geriausių lietuviškų dainų ir šokių, sutaisė M. Petrauskas, pritaikytos korams vyrų ir mišriems balsams, orkestrams (benams), bei pianams.

Lietuviškas «Šiupinys» turtinga įtalpa originalškų šokių—\$1.00. Liuosybės daina, įvairiuota—40c. Lietuviškos dainos—30c. Visos trys knygos sykiu—\$1.50. «Kanklės» du rinkiniai lietuviškų originalškų dainų, 4-riems vyrų balsams, sutaisė dr. V. Kudirka. I ir II-ra knyga po—25c.

Visi augščiaus paminėti veikalai, tai tikri smaguriai jaunimni. Rudens ir žiemos vakarams, baliams, koncertams ir teatrams labai tinkami.

Su reikalavimais kreipkitės, ypatiskai ar per laiškus į

«KOVOS» KNYGŲ SĄKROVĄ

1815, E. Moyamensing, Ave.

Philadelphia, Pa.

PARANKIAUSIAS DARBO ŽMONEMS LAIKRAŠTIS

“RANKPELNIŠ”

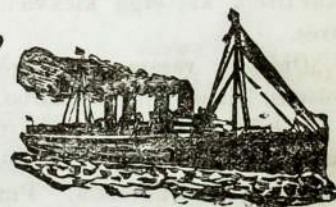
Leidžiamas L.S.S. Didžiojoje Britanijoje. Eina kas savaitė. «RANKPELNIŠ» stovėdamas ant darbininkų reikalų sargybos, rūpinasi suteikti žinias apie darbininkų judėjimą įvairiose kraštuose. «RANKPELNYJE» tilpsta apart žinių ir moksliski straipsniai, apyskos, statistikos ir t. t. In šitą skyrių rašo įžymesniejie Europos lietuvių rašėjai. «RANKPELNIŠ» kaina: metams 1d. 50c, pusei metų 75c, trims mėn. 40c. Pinigus ir laiškus reikia siųsti šiuo adresu:

“Rankpelnis” Lily Bank, Bellshill SCOTLAND

Reikalaudamas pumerio pažifūrti [dėkite stampą už 2c.

M. Rosenbaum,

**SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.**

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiūnčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikietų.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

NEAPSIGAUK PATS SAVE.

Vyrai ir moteris, kurie apsigaudinėja patys, yra didžiausią savo priešai. Dievas davė Tau sveikatą, tą didžiausią turtą, idant ją sergėtumei ir atsakančiai naudotumeis. Didelės upės susilieja iš mažų

Dr. E. C. COLLINS,
uzdėtojas
Collins N. Y. Medical Instituto.

Dr. E. C. COLLINS, N. Y. MEDICAL INSTITUTE

140 West 34th Street, New York, N. Y.

Dr. J. J. McGlade, Dr. J. F. Coyle, Medical Direktoriai.

Kasdien nuo 10 iš ryto iki 5 po p. Švent. nuo 10 iki 1 Vak. Ut. ir Pet. 7-8

Prisisk 10c. markėms, apturėsi garsiąją knygą, Dr. E. C. Collins, "Vadovas in Sveikatą", parašytą lietuviškai.

upelių. Didelis medis išauga iš mažų atžalų teipgi ir sunkios naikinamosios žmogų — ligos ir išsiplėtoja iš menkų apstreikimų nesveikumu; todėl jei pajutęs tuojaus nesigydysi o sakydams lauksi rytojaus, tada apsigaudinėsi patsai save.

Neapsigauk patsai save belaukiant rytojaus; atėik ar rašyk dar šiandien lietuviškai, pas gerai žinomus pasauleje Profesorius, kurie tuojaus užsims Tavo sveikatą, suteikiant vaistus ir pagelbą, teip kaip ir tiems tukstančiams išgydyti, ką jau kitj daktarai buvo atsisakę, nustojant vilties. Neapsigaudinėk pats save, ilgiau. Neatidėliok, kad iš menkų nesveikumu, pasidarytų didelė liga. Bet jei esi jau apsilėidęs ir liga yra pavojinga, nenustok vilties, nors kiti daktarai neišgydė. Musų garsus Profesoriai yra atsižymėję Medicinos mokslė ir žino, ką ir kada reikia daryti išgydymni, kada kiti nesujegė pagelbėti. Atsilankyk ar para-

STEFAN PAPIERNIK

Lenkiškas Bankierius, Laivakorčių agentas ir Publiškas Notarijus.

**807 S. Front ir
352 N. 25 St.**

PARDUODA
LAIVAKORTES ANT

VISŲ LINIJŲ | VISAS PASAULES DALIS. MAINO PINIGUS
IR SIUNCIA | VISAS ŠALIS UZ KURSO KAINAS.

**Kamp. 23. ir Callowhill gatv.
Philadelphia, Pa.**

Antrašai L. S. S. A Centro Viršininkų.

L. S. S. CENTRO SEKRETORIUS

Aug. Purvis, 218 W. 124-th St., New York, N. Y.

PILD. KOM.

M. M. Rice (Račintė), Gen'l Del. New York, N. Y.

J. Kačergius, 120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.

P. Norkus, 25 Van Buren St. Passaic, N. J.

VEIK. KOM. SUSINEŠIMŲ SEKRETORIUS

J. Stasiulevičius, 31 E. Broad St., Hazleton, Pa.

EDWIN M. SIPE

PLUMBERIS IR PEČIŲ INŽINIERIUS

2712 E. Allegheny Ave., Philada.

Mono darbas gali but matomas naujoje svetaineje ant E. Allegheny Ave.

Bell Phone Kensington 57-51

S. Szveda

Lietuviškai Lenkiškas Graborius :
2409 E. Norris St., Philadelphia.

Visuose reikaluose kreipkitės pas savo tautietį, kurs visus rekalus atlieka prieliskai ir pigiai.

Bell Phone 2477

Keystone 4269 A

ALEX. KOZUCHOWSKI

Didžiausia sankrova arieklos, vyno, likierio, vietinių ir iš užsienio. Alus buteliukuose Szmido'o bravoro. Dirbtuvė mine rališkų vandenų.

Kalbam lietuviskal, lenkiškal, ruskal ir angliszkal.
2728 E. Allegheny Av., Philadelphia

**17 AKMENAIŠ
"RAILROAD"
LAIKRODĖLIS.**

Ausuke užsukamas ir užstatomas, vyrams ar moterims. Auksu dengtas, gvarantuotas 20 metų. Lukštai apipusi uždaromi, gražiai engraviruoti. Absolutiškai teisingai laiko laiką,

specijališkai vartojamas per tarnaujančius prie geležinkelio ir per nuolat keliančius. Pasigime vyrišką ar moterišką laikrodėį gavę pareikalavimą ir antrašą per C. O. D. leidžime isagzeminuoti ir užmokėti tik \$3.75 ekspresu. Jei raite netinkanti, sugrąžinkite. Atmink, kad tu gal už panašų laikrodėį užmokėtum \$35.00, jei ji tau stulytų pirkti iš kalbus pardavėjas. Prie laikrodėlio mes duodame 14 karato psaukuota retėžėli su broliuku dykai. **EXCELSIOR WATCH CO.** 903 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

Vienatinis Philadelphiaj

Letavis **AGENTAS**

Laivakorčių ir Pinių Siuntimo į visas Svieto Dalls.

Išdirba aviernaetis ir kitus dokumentus.

A. M. STANELIS

306 N. 13th St. TELEPHONE
Philadelphia, Pa. Keystone, Race 2365

Frederick D. Felto

SALIUNAS

S. W. Cor. Richmond & Allegheny Av. PHILADELPHIA, PA.

Rev. Rėm. Kom. Antrašai:

Pirmėdis: P. GRINIUS,
704 W. Lombard St., Baltimore, Md.

9 sekretorius: V. ČERNIAUSKAS
1711 E. Matheny Ave., Springfield, Ill.

Izdininkas: J. ŠALTIS,
120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

**DR. RICHTER'S
"PAIN-
EXPELLER"**

Su vienu buteliu
Pain Expelerio

Galit askausmu giltine praginti. Šiems vaistams del suteptimo negal joki kiti lygintis. Niekas neduoda teip greito paleningvimo ir pastovenciai skausmuose Romatizmo, Neuralgijos, Išsisukimo, Sudurdimo t.t. Gaunami visose aptiek. už. 25 ir 50c

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl st., New York.

Tėmykit ant Ankerio ženkle apsaugojimo

ST. KEMPA

2804-06 Allegheny Ave., Philadelphia, Pa.

Pristato vežimus veseilioms, krikštynoms, pagrabams ir tt. Jis yra vienintelis tikras ir teisingas tautietis. Prekes prielnamos.

Keystone Telefonas: East 42-65-A.

NAUJAS ISZRADIMAS

Sustiprinimui ir užlaikymui planku.

Tukstančiai pliku žmoniu atgavo puikius plaukus, sulaiko slinkima plauku. Duodam roda dykai per laiska, kaip išgydyt slinkima plauku, pūckus, didervines, niežus ir lytiška bruda. Nuo koju užtrinu tik 10c. Mesturime daug padėkavoniu laišku vliaklu tautyčėiu. Tuojaus rasyk pas mus:

J. M. BRUNDA Co.

996-998 BROADWAY, BROOKLYN, N. Y.

IŠDIRBYSTE ANTSPAUDŲ.

Padarau gumines antspaudas [pėtėtis] tam tikruose ni-kelio apdaruose del visoki organizacijų kokloms tik reik-

kia, ypatingai S.L.A. kuopoms ir L.S.S. A. kuopoms už mažą prekę \$1.25.

Teipgi atlieku visokius drukorystes darbus. Kas prisijus 2 markes po 1c., tam prislusiu dykai kalendoreli su kapitalizmo poteriais.

W. J. Petkon

303 N. Main St., Brockton, Mass.

NAUJAS KATALOGAS.

kokio nebuvo lietuviskoj kalboj, bus kožnam prisijustas ant pareikalavimo kuris prisijus 10 c. markėms. Tame kataloge telpa aprašymai, apie Elektriškų Krutančių paveikslų mašinas, magiškas lempas, štukas, visokių gantų knygas ir tt. Kas nusipirks naują juokingų dainų knygelę "Dainų Vainikėlis" kurios prekę 25 cent. tam prisijusime katalogą dykai. Reikalaujame gerų agentų pardavinėjimui mus tavorų po miestus ir miestelius. Adresuokite:

GEO. A. PUPAUSKY & Co.,
1112 S. LEAVITT ST. CHICAGO, ILL.

Dainos), tuo j parijusta parijimo, idant perveizeta ir j turėsim po as ir gražus mas sutalkyno. Todėl, prisiqst, ku- istracijai rei- tams gražiaus : 2 egz. už do- ai- inistracija

ainų ir šokių, ū ir mišriems

nalškų šokių etuviškos dai- «Kanklės» du vyrų balsams, 5c.

maguriai jau koncertams ir

r per laiškus j

Philadelphia, Pa.

ELNIS"

E. "RANK- bos, rupinasi se kraštuose. Ipsniai, apy- eje Europos 50c, pusei me- siuo adresu;

ak, Bellshill
OTLAND
2c.

inljų laivų.
ja į visas ša-
ir pigiai.

ty.
inlų Valetlų.
hia, Pa.

THE LITHUANIAN WEEKLY "KOVA" PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE Lithuanian Socialist Federation of America

J. BALTRUSAITIS, Editor

F. J. BAGOCIUS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World		PRENUMERATA visose dalyse svieto	
One year	\$2.00	Vienleis metams	\$2.00
Six months	1.00	Šešioms mėnesiams	1.00
Three months	.50	Trims mėnesiams	.50
ADVERTISEMENT RATES		APGARSINIMU KAINOS	
One inch once	50c	Collis syki	50c
One inch one month	\$1.00	Collis per mėnesį	1.00
One inch one year	10.00	Collis per metus	10.00
All Communications should be addressed		Visokiuose susisėimuose adresuokit:	

"KOVOS" Spauštuvė spaudinam visokius spaudos darbus.

Spauzdinam netik plakatus, tikėtus ir programus baliams, bei teatram, netik visokius biznieriškus apgarsinimus, draugystėm ir kliubam konstitucijas, bet ir visokias dideles knygas. Užsakyamus išpildom visuomet į laiką greit, gražiai, už labai prieinamą prekę. Turintieji kokį nors spaudos darbą, kreipkitės į «Kovos» spauštuvę kiekvienam laike ypatingai ar per laiškus sekančiu adresu:

"KOVA"

1815 E. Moyamensing Ave.

Philadelphia, Pa.

Telefonas, Keystone, Main 2958.

Kad duoda, tai imk Dovanas! Kiekvienas, kuris tik per mane užsirašys sau arba naują skaitytoją laikraščiui prikalsis, prisiunčiant prenumeratą metams \$2.00 už "Kovą", "Lietuvą", arba "Vienybę Lietuvininkų", apturės dovanų garsią knygą versta iš prancūzų kalbos "BALTRAMIEJAUS NAKTIS", arba ir didelę knygą versta iš anglų kalbos "Raistą", kurios prekė yra 1 doleris perkant. Jei nežinau naudingumo ir vertes tu knygų, tai kiekvienas apsišvietęs lietuvis paaiškys, nes tuksandžius tu knygų jie išperko, taip visiems patinka. Siunčiant prenumeratą adresuoti išleidėjas vardu:

J. NAUJOKAS, Madison Sq. Box 189, New York, N. Y.

Kaip tik prisiusite pinigų, tuojaus apturėsite sau pasiskirtą laikraštį ir knygą. Duodu dovanas, nes noriu, idant laikraščių skaitytojai daugintusi, taip skleist šviesą, tiesą ir laimę tarp lietuvių. Metal skaitosi nuo užsirašymo laikraščio.

NAUJAS IŠRADIMAS!
SU PAGELBA

Chemijos ir Naujaisių garsių išradėjų Mašinų Nukvarbuoju visokius drabužius neardant.

Kam jums vaikšioti nudevėtose bei nušutusiose drapanose, jeigu už labai pigiai galite atnaujinti ir perkvarbuoti visai neardant siūlių, kad ir seniausias drapanas.

Mēs, nuolat besidauginant kostumeriam, įtaisėme naujausio išradimo dažomasias mašinas tam tikruose namuose pagal francūzišką metodą. Drabužius kvarbuojame kaip vyriškus, taip ir moteriškus, o teipgi ir visokius dyvonus, blanketus, firankas, portyerus ir t.t., kokiais tik kas nori dažais. Teatrališkoms trupoms padarome kostiumus (drapanas) traukyje vienos valandos. Pavestą mums darbą atliekame gerai, greitai ir sąžiniškai. Kreiptis prie mūsų galite: ypatingai, laiškeliu bei per telefoną-

JAN KUKULSKI,

3032 Richmond St. 3005 Frankford Ave.

Bell Phone 45-59 A Kensington, Bell Phone 45-74 A. A Kensington.
PHILADELPHIA, PA.

ARGO
Gloss Starch

PALAIŠAS krakmolos pridulka pas šorninką, ir jų drabužiai lieka pilki arba geltoni.

Argo yra geriausias krakmolos visokiems drabužiams—šaltam ar karštam vandenyj.

Pamegink baksuka Argo, tik 5c

Gerai dantis yra neatbutina reikalingi gerai sveikatai, todėl nueik pas dentistą

Dr. J. I. Halpern

868 N. 6-th St. Philadelphia, Pa.

Jis sutvarkis tavo dantis už žema preke. Traukia dantis be skausmo, inveda naujus. Kalba lenkiškai.

Valandos: Dienomis 9 iki 8 vakare
Nedėliomis 9 iki 4 val.

Lietuviai, visokiuose reikaluose remkit savo vertelgas. Reikalui atsiradus kreipkitės pas:

L. A. Ostapowicz

Lietuviškai-Lenkiškai Graborius.

2636 E. Allegheny Ave., Phila., Pa.

Telefonas Bell 397 Kensington.

G. W. Kownacki

2372 Orthodox St., Philadelphia, Pa.

Sallunas ir Vynyczia

Geriausi Amerikoniski ir užrubežiniai Vynai, Likieriai, Arielkos ir Cigarai. Atsilankykit pas tautietij!

GEORGE BELAWSKIS

1216 S. 2nd St. Philadelphia.

LIETUVIŠKAS SALIUNAS.

Lietuviški kvėpentiniai cigari, geriausia degtinė McHenry, Treiner ir kitų. Linksma vieta, geras patarnavimas, grina lietuviška kalba.

Telefonai:
Bell Kena. 36 18-A
Keystone East 42 21-D

JONAS F. BAJ

Lekiškai-Lietuviška Stainė

šiaurinėj Philadelphijos dalyj. Arkliatavali kiekvienoj valandoj vesilioms, krikėtynoms, pagrabams ir pasivažinėjimams. 2501 Edgemont St., Phila., Pa.

Keystone Phone Main 14-28
Bell Phone Lombard 2506 A.

VISIEMS ŽINOMAS
DR. PHILIP ROVNO

423 PINE ST., PHILADELPHIA, P. A.

Priėmimo { Iki 10 15 ryto. Nuo 2 iki 3 P.M.
valandos: } Nuo 6 iki 8 vakare.
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.